

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI

Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odası Sunumu

Durmuş YILMAZ
Başkan

20 Eylül 2010

Sunum Planı

- I. Küresel Gelişmeler**
- II. Türkiye Ekonomisinde Son Gelişmeler**
- III. Enflasyon Görünümü**
- IV. Para Politikası**
- V. Finansal İstikrar**

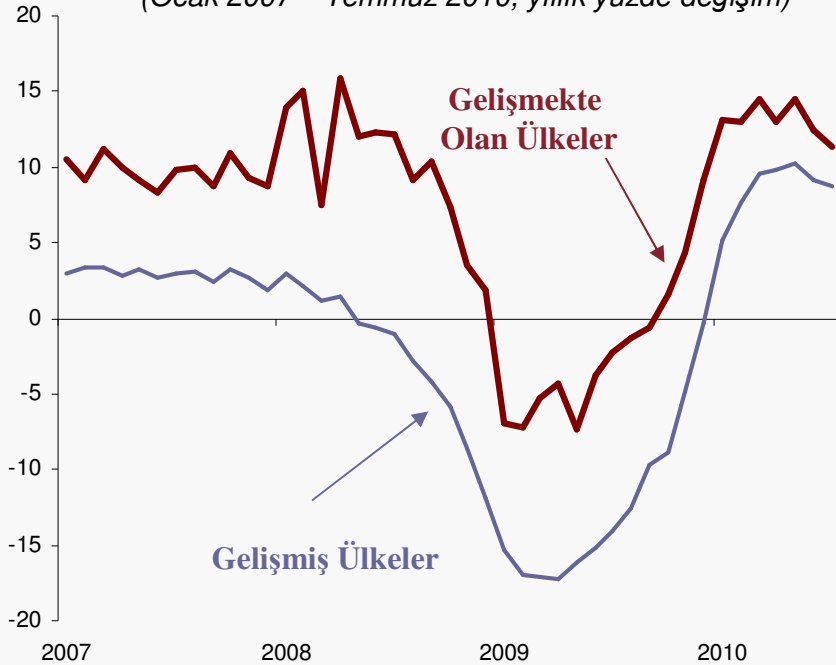
I. Küresel Gelişmeler

Küresel Krizden Çıkış

Küresel ekonomide 2009 yılının ikinci yarısında belirginleşen toparlanma eğilimi, 2010 yılının ilk yarısında da devam etmiştir. Bununla birlikte dünya ekonomilerinin son aylarda tekrar bir yavaşlama sürecine girdiğine ilişkin sinyaller alınmaktadır.

Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülkelerde Sanayi Üretimi

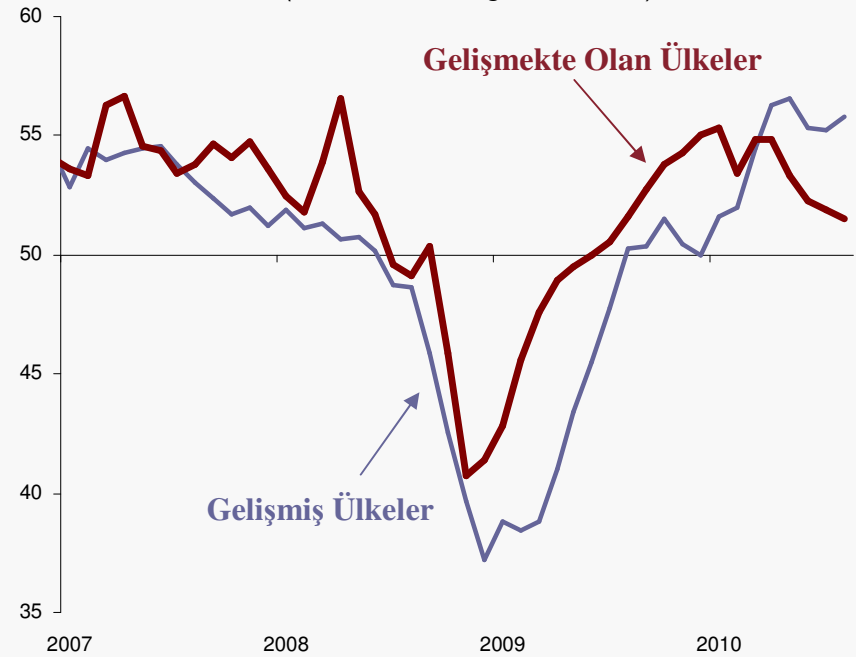
(Ocak 2007 – Temmuz 2010, yıllık yüzde değişim)

Kaynak: Bloomberg, TCMB

Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülkelerde Satın Alma Yöneticisi Endeksi (PMI) Gerçekleşmeleri

(Ocak 2007 – Ağustos 2010)

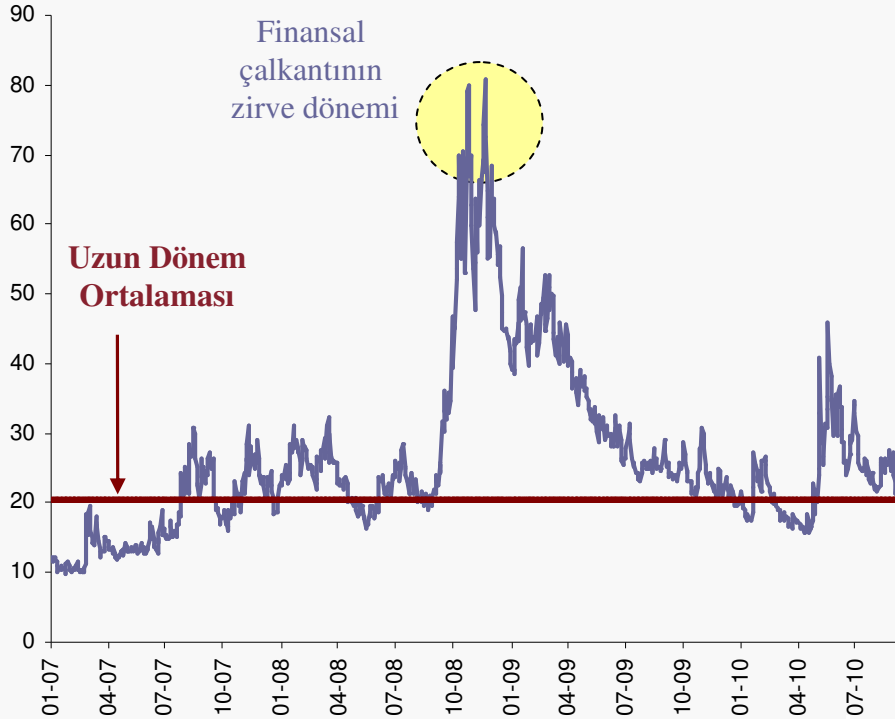

Kaynak: Bloomberg, TCMB

Küresel Krizden Çıkış

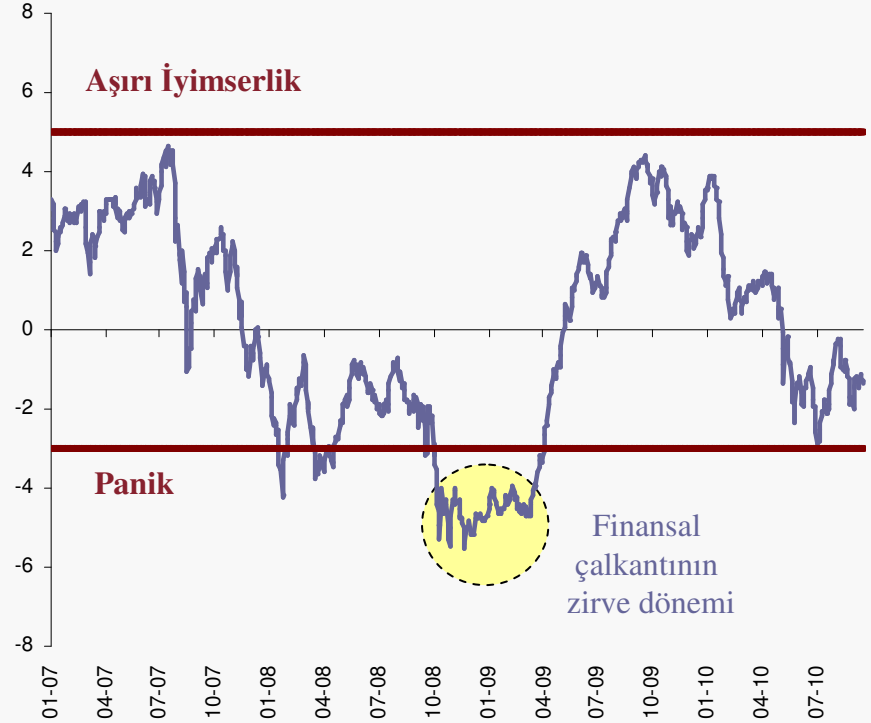
Küresel risk unsurlarının belirginleşmesi sonucu ikinci çeyrekte bozulan risk göstergeleri, gelişmiş ülkelerde iktisadi verilerin beklentilerden daha iyi gelmesi sonucunda bir miktar toparlanmıştır.

Oynaklık Endeksi
(Ocak 2007 – Eylül 2010)

Kaynak: Bloomberg, TCMB

Global Risk İştahı Endeksi
(Ocak 2007 – Eylül 2010)

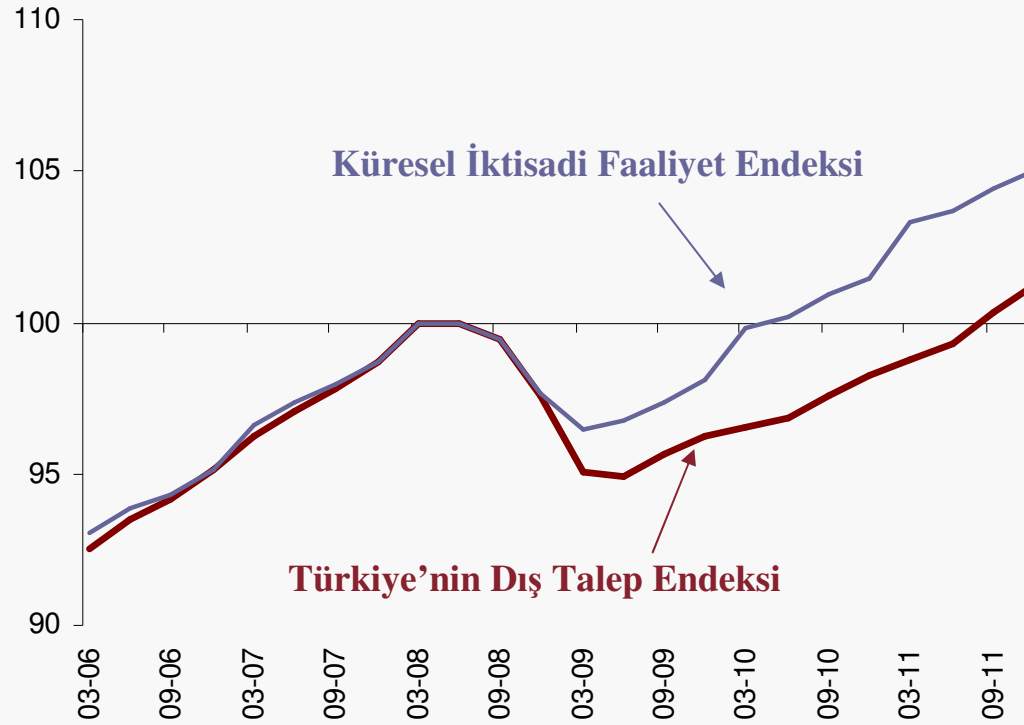

Kaynak: Credit Suisse, TCMB

Dış Talep Gelişmeleri

Küresel finans krizinden bu yana, en büyük ihracat pazarımız olan Avrupa Birliği'ne ilişkin büyüme beklentilerinin görece düşük seyretmesi, dış talebi zayıflatmaktadır.

Küresel İktisadi Faaliyet ve Türkiye'nin Dış Talep Endeksi*
(Mart 2006 – Aralık 2011, Haziran 2008=100)

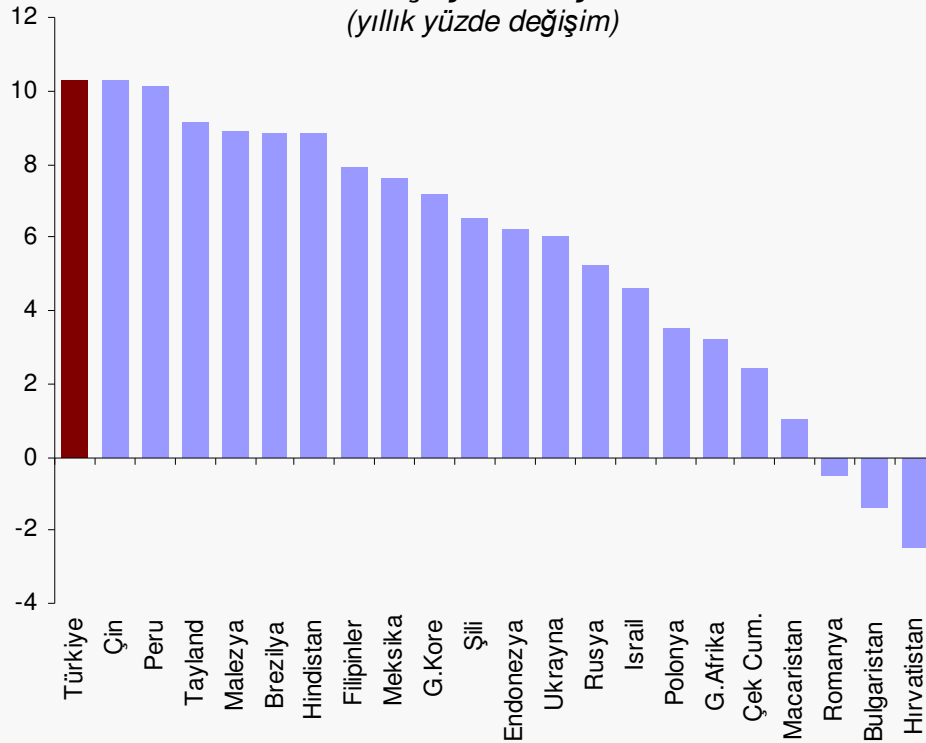
* Türkiye'nin dış talep endeksinin hesaplanmasında, ülkelerin Türkiye'nin ihracatı içindeki payları ile ağırlıklandırılmış GSYİH verileri kullanılmıştır.

Kaynak: Bloomberg, Consensus Forecasts, IMF WEO, TÜİK, TCMB

Küresel Ekonomide Ayrışma Sinyalleri ?

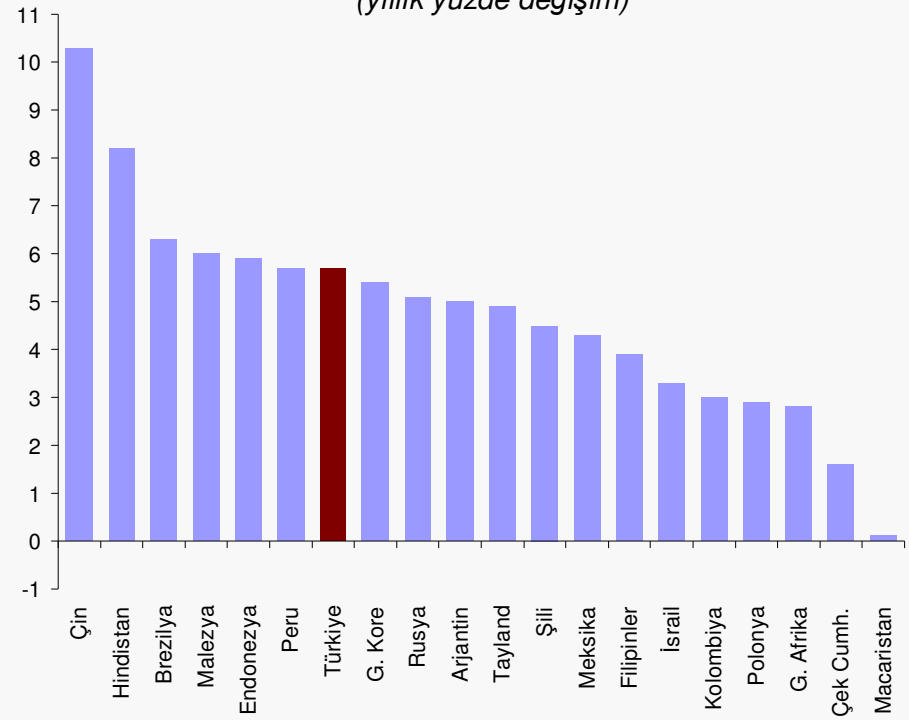
Aralarında Türkiye'nin de bulunduğu bir çok gelişmekte olan ülkede iktisadi faaliyette belirgin bir canlanma gözlenirken, gelişmiş ülkelerde ve Doğu Avrupa'da büyüme verileri zayıf seyrini korumaktadır.

2010 Yılı İkinci Çeyrek Büyüme Oranları
(yıllık yüzde değişim)

Kaynak: Bloomberg, TCMB

2010 Yılı Büyüme Oranı Beklentileri
(yıllık yüzde değişim)

Kaynak: Consensus Forecasts, TCMB

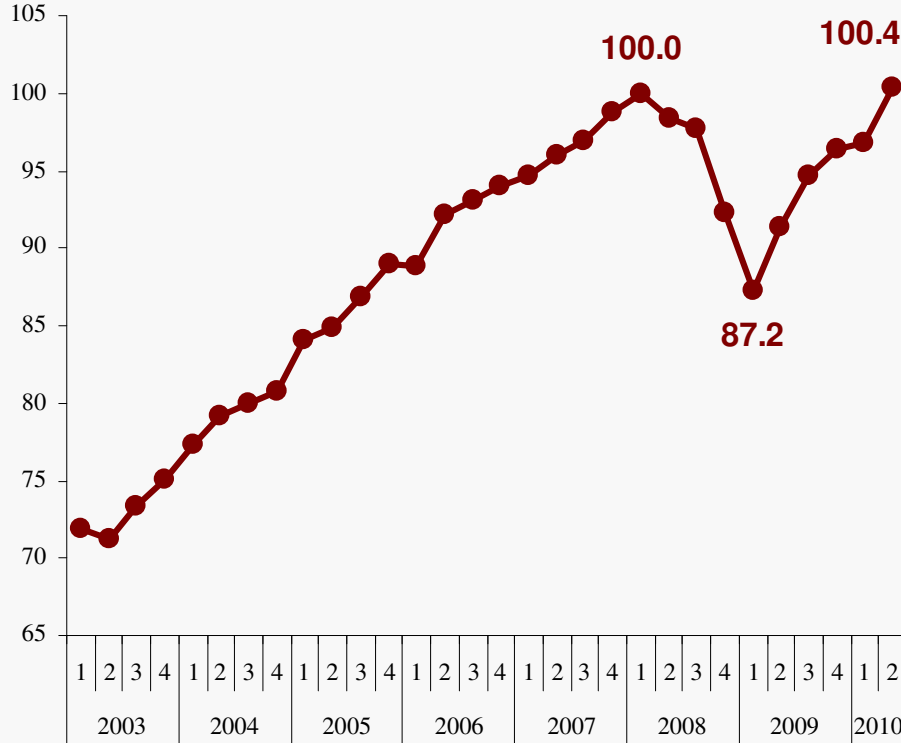
II. Türkiye Ekonomisine İlişkin Son Gelişmeler

Gayri Safi Milli Hasıla

Son dönemde açıklanan veriler iktisadi faaliyetteki toparlanmanın devam ettiğini göstermektedir. Türkiye'nin GSYİH'si yılın ikinci çeyreğinde kriz öncesi düzeyine geri dönmüştür.

Mevsimsellikten Arındırılmış GSYİH

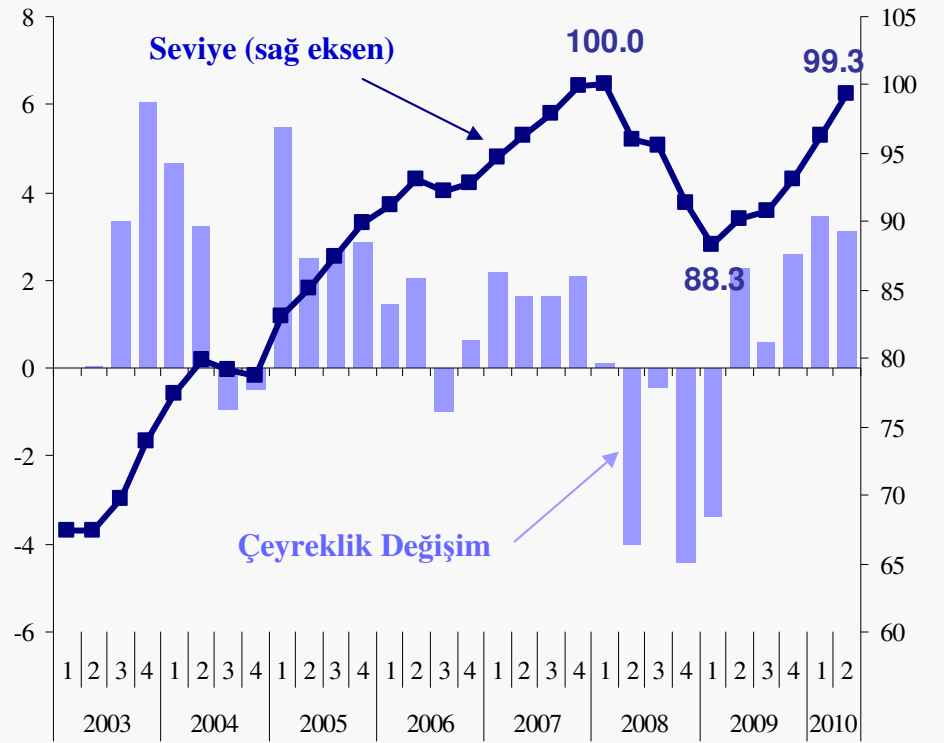
(2003 1.Ç – 2010 2.Ç, sabit fiyatlarla, 2008 1.Ç = 100)

Kaynak: TÜİK, TCMB

Mevsimsellikten Arındırılmış Nihai Yurt İçi Talep

(2003 1.Ç – 2010 2.Ç, sabit fiyatlarla, 2008 1.Ç=100)

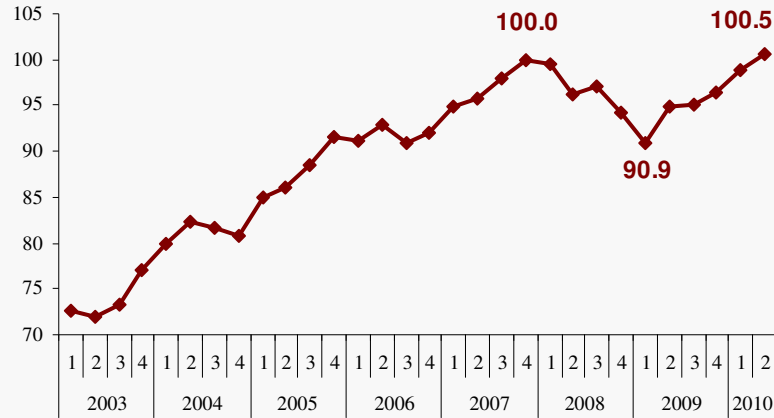
Kaynak: TÜİK, TCMB

Gayri Safi Milli Hasıla

Özel kesim tüketim ve yatırım harcamaları istikrarlı bir artış eğilimindedir.

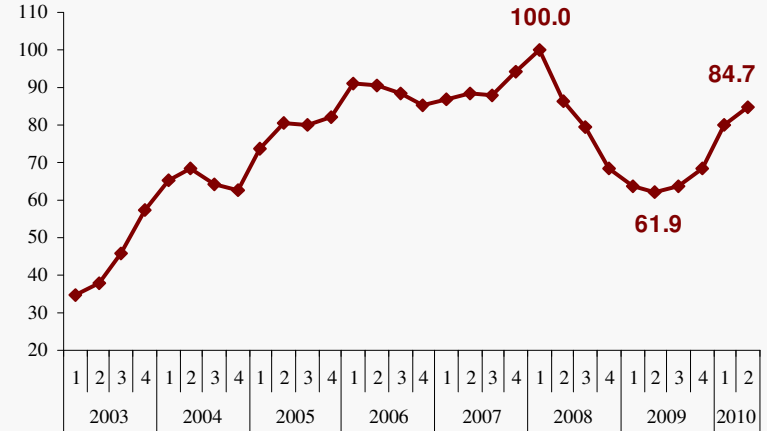
Özel Tüketim Harcamaları*

(2003 1.Ç – 2010 2.Ç, sabit fiyatlar, 2008 1.Ç=100)

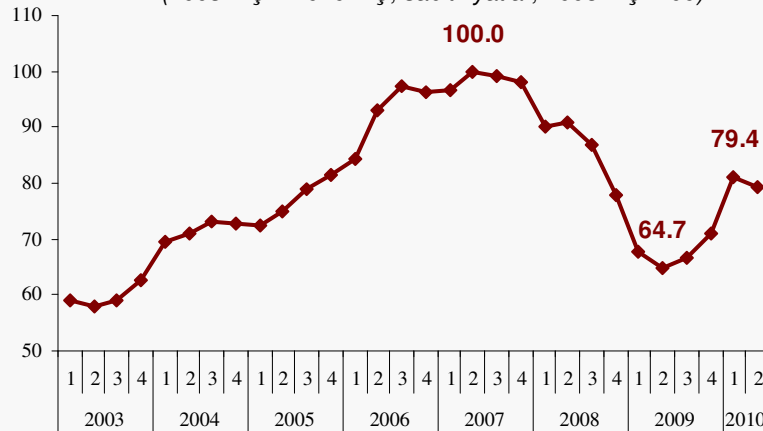
Özel Makine-Teçhizat Yatırımları*

(2003 1.Ç – 2010 2.Ç, sabit fiyatlar, 2008 1.Ç=100)

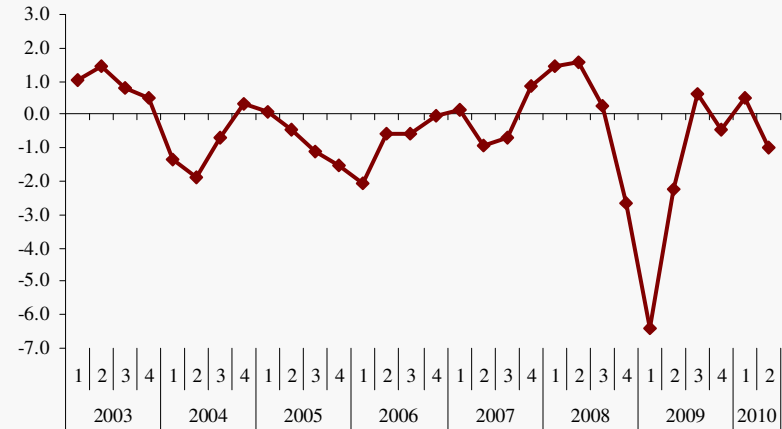
Özel İnşaat Yatırımları*

(2003 1.Ç – 2010 2.Ç, sabit fiyatlar, 2008 1.Ç=100)

Stok Harcamaları*

(2003 1.Ç – 2010 2.Ç, GSYİH'ya oranı, yüzde)

* Mevsimsellikten arındırılmış

Kaynak: TÜİK, TCMB

* Mevsimsellikten arındırılmış

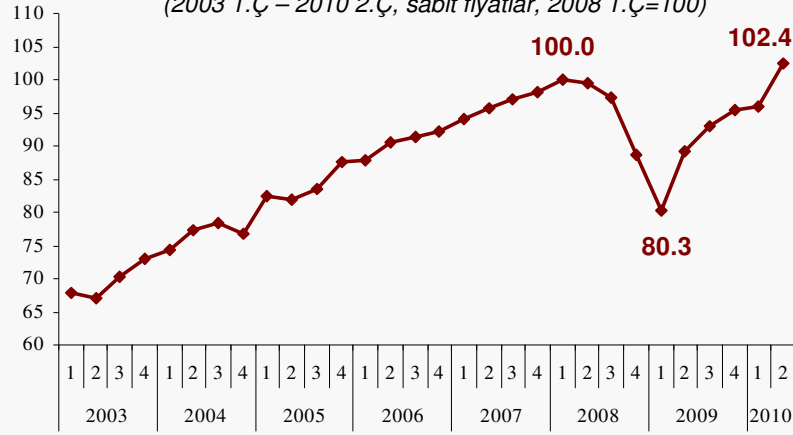
Kaynak: TÜİK, TCMB

Gayri Safi Milli Hasıla

Sanayi ve hizmet sektörü katma değerleri ilk çeyrekteki duraklamanın ardından yüksek oranda artarken, inşaat sektörü katma değeri istikrarlı toparlanma eğilimini sürdürmüştür.

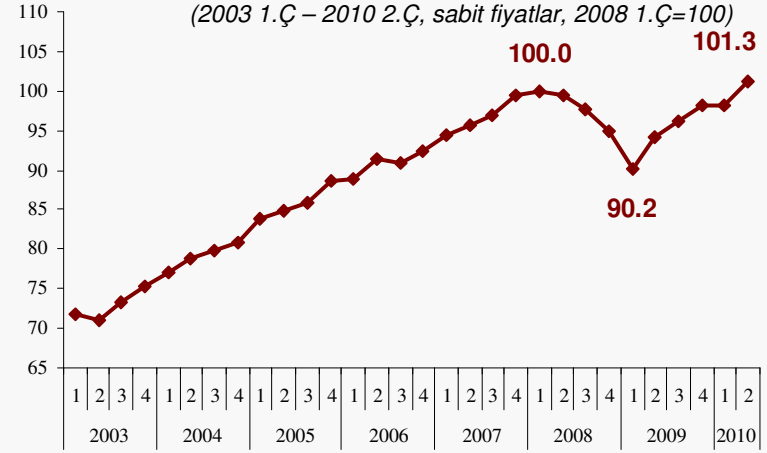
Sanayi Sektörü Katma Değeri*

(2003 1.Ç – 2010 2.Ç, sabit fiyatlar, 2008 1.Ç=100)

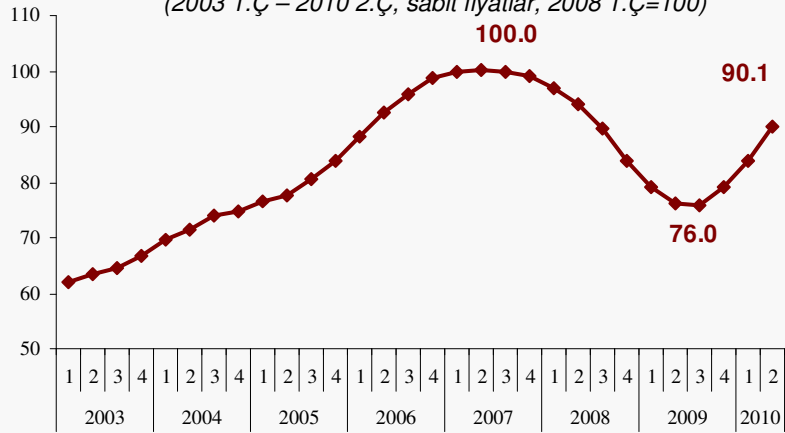
Hizmetler Sektörü Katma Değeri*

(2003 1.Ç – 2010 2.Ç, sabit fiyatlar, 2008 1.Ç=100)

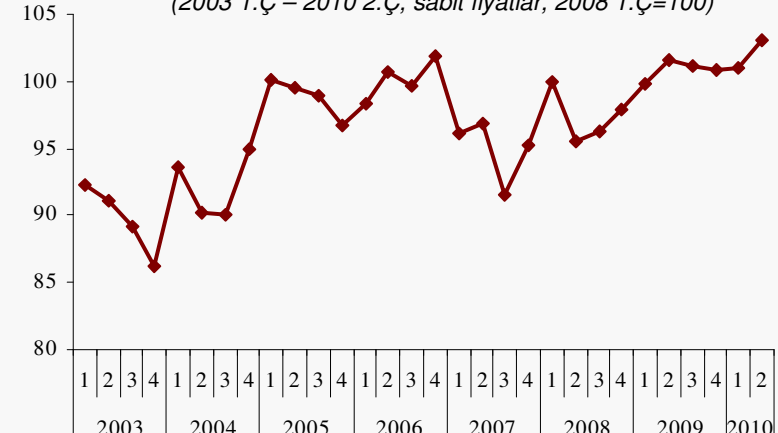
İnşaat Sektörü Katma Değeri*

(2003 1.Ç – 2010 2.Ç, sabit fiyatlar, 2008 1.Ç=100)

Tarım Sektörü Katma Değeri*

(2003 1.Ç – 2010 2.Ç, sabit fiyatlar, 2008 1.Ç=100)

* Mevsimsellikten arındırılmış

Kaynak: TÜİK, TCMB

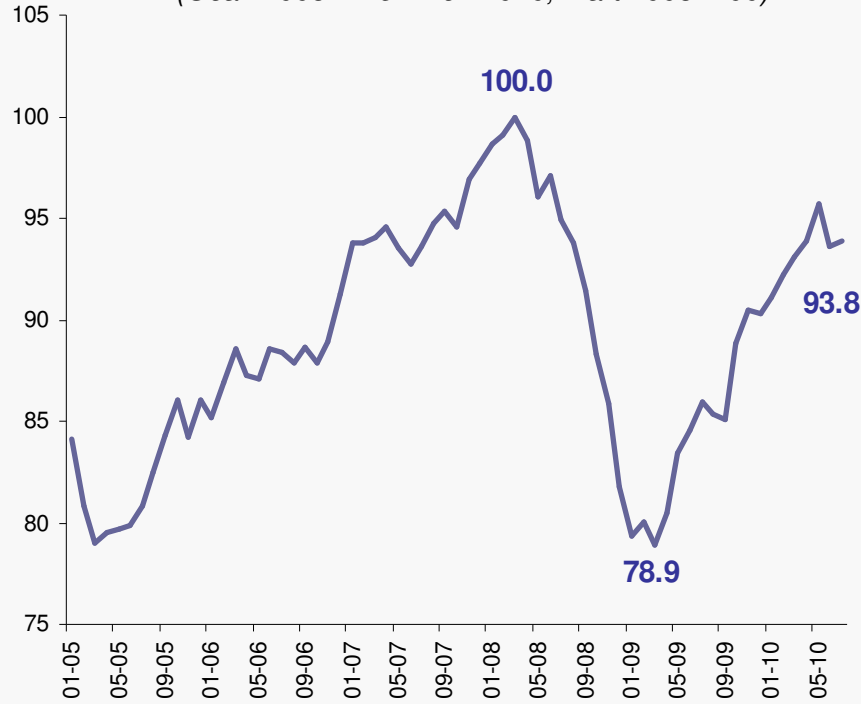
* Mevsimsellikten arındırılmış

Kaynak: TÜİK, TCMB

Üretim Gelişmeleri

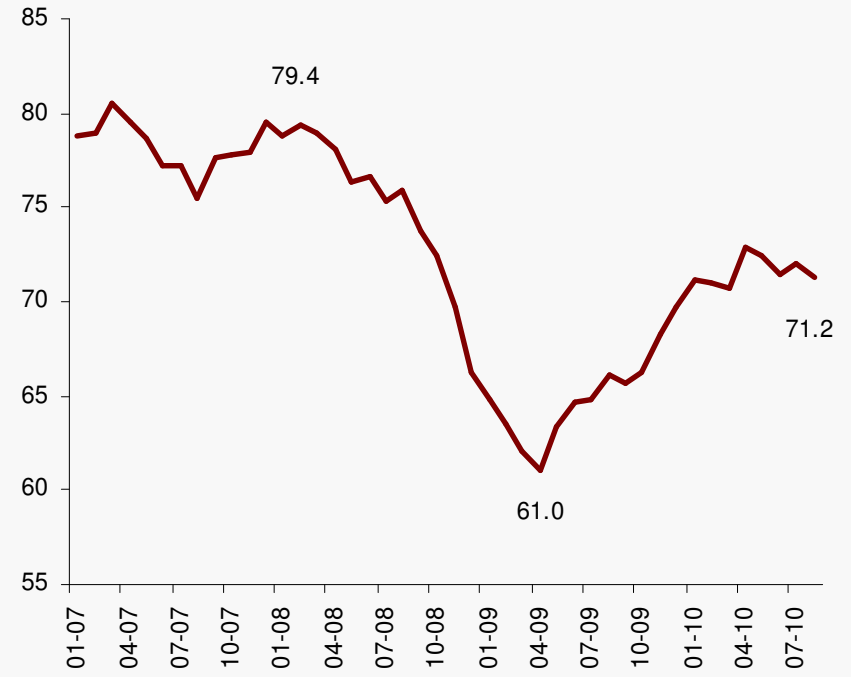
Sanayi üretimi, 2009 yılının ikinci çeyreğinden itibaren artış eğilimindedir. Bununla birlikte dış talebe ilişkin belirsizliklerin devam etmesi, sanayi üretiminin kriz öncesi seviyelere geri dönmesini geciktirmektedir.

**Mevsimsellikten Arındırılmış
Sanayi Üretim Endeksi**
(Ocak 2005 – Temmuz 2010, Mart 2008=100)

Kaynak: TÜİK, TCMB

**Mevsimsellikten Arındırılmış İmalat Sanayi
Kapasite Kullanım Oranı**
(Ocak 2007 – Ağustos 2010, yüzde)

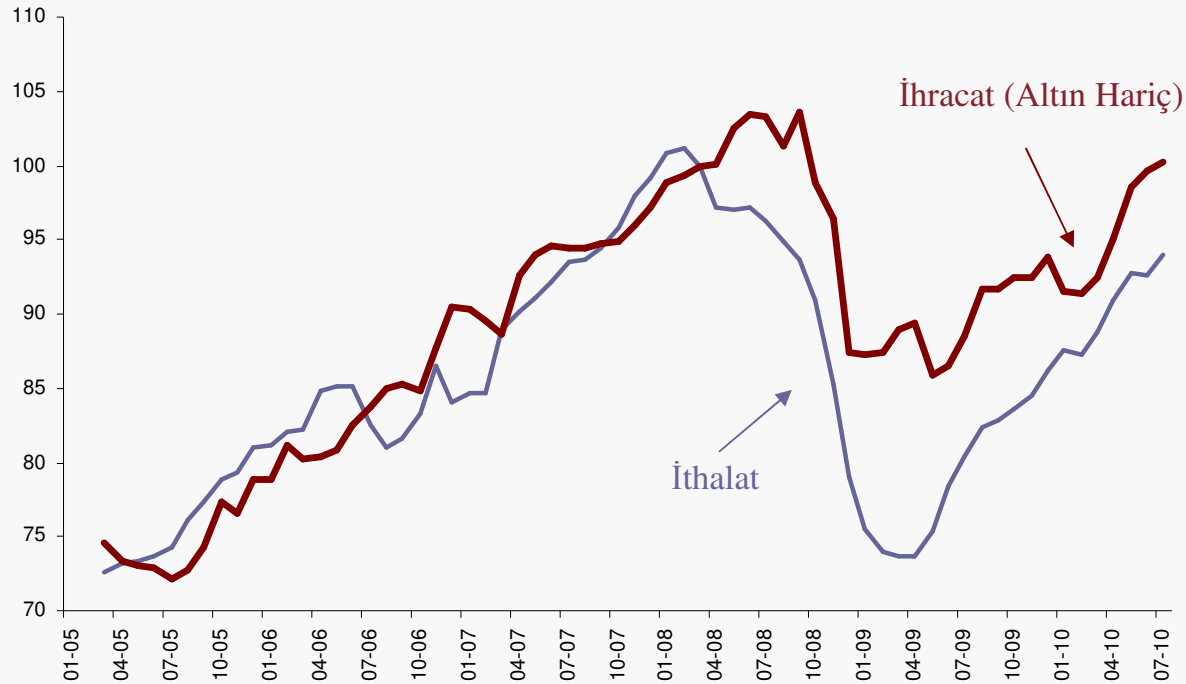

Kaynak: TCMB

Dış Ticaret

Mevsimsellikten arındırılmış verilerle ithalat ve ihracat miktar endekslerindeki kademeli toparlanma eğilimi son dönemde de devam etmiştir.

İhracat ve İthalat Miktar Endeksleri*
(Ocak 2005 – Temmuz 2010, 2008 1.Ç.=100)

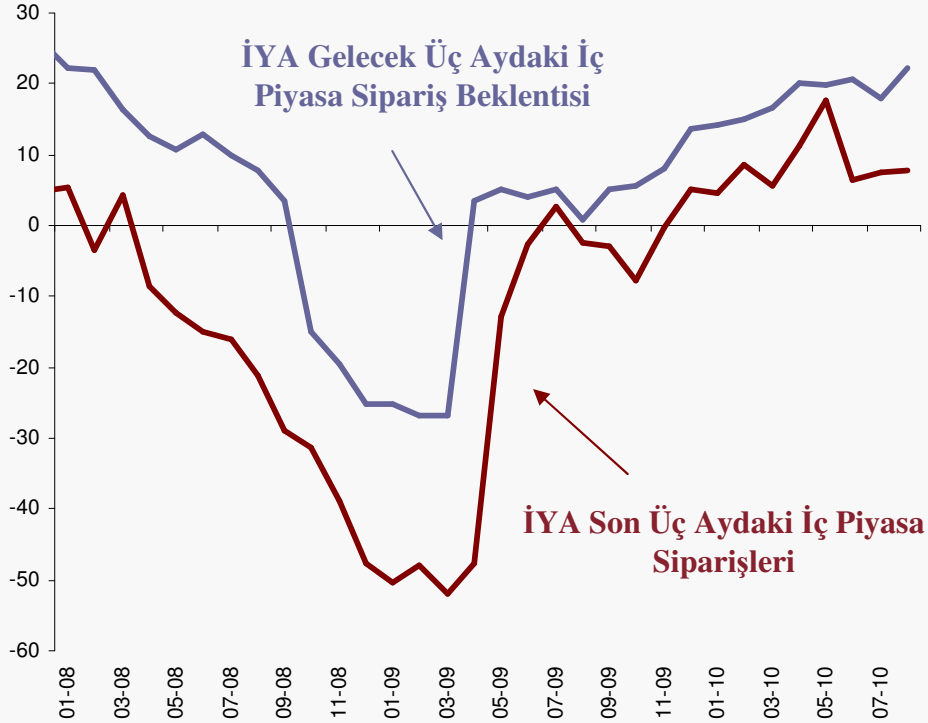

* Mevsimsellikten arındırılmış, 2 aylık hareketli ortalama
Kaynak: TÜİK, TCMB

Siparişler

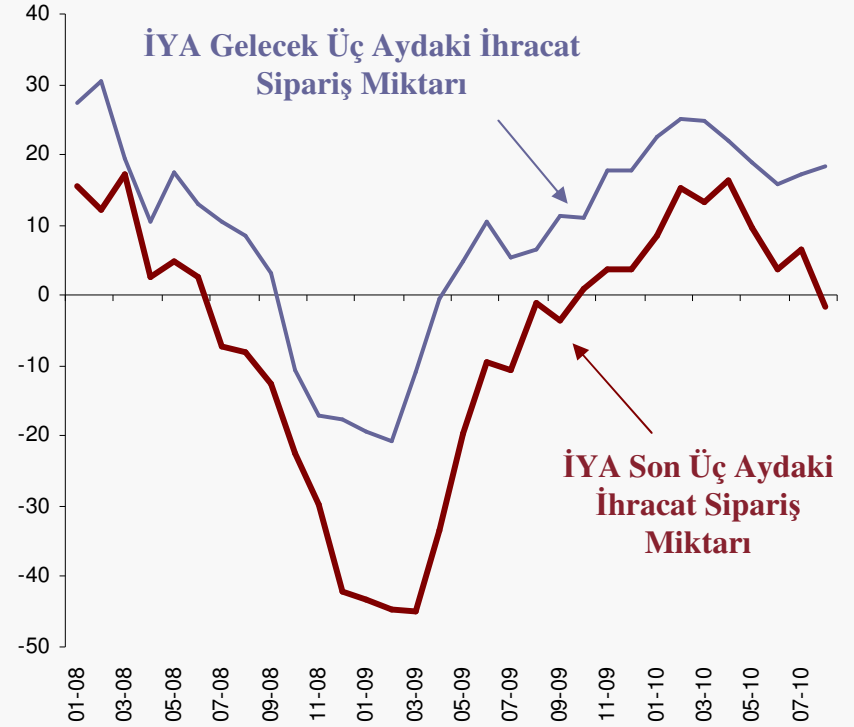
Avrupa ekonomilerindeki sorunların nedeniyle yılın ikinci çeyreğinde sipariş göstergelerinde gerçekleşen sınırlı düşüşler, dış talebe ek olarak iç talepteki toparlanma hızına ilişkin aşağı yönlü risk oluşturmaktadır.

İç Piyasa Siparişleri
(Ocak 2008 – Ağustos 2010)

* Mevsimsellikten arındırılmış
Kaynak: TCMB

Dış Piyasa Siparişleri*
(Ocak 2008 – Ağustos 2010)

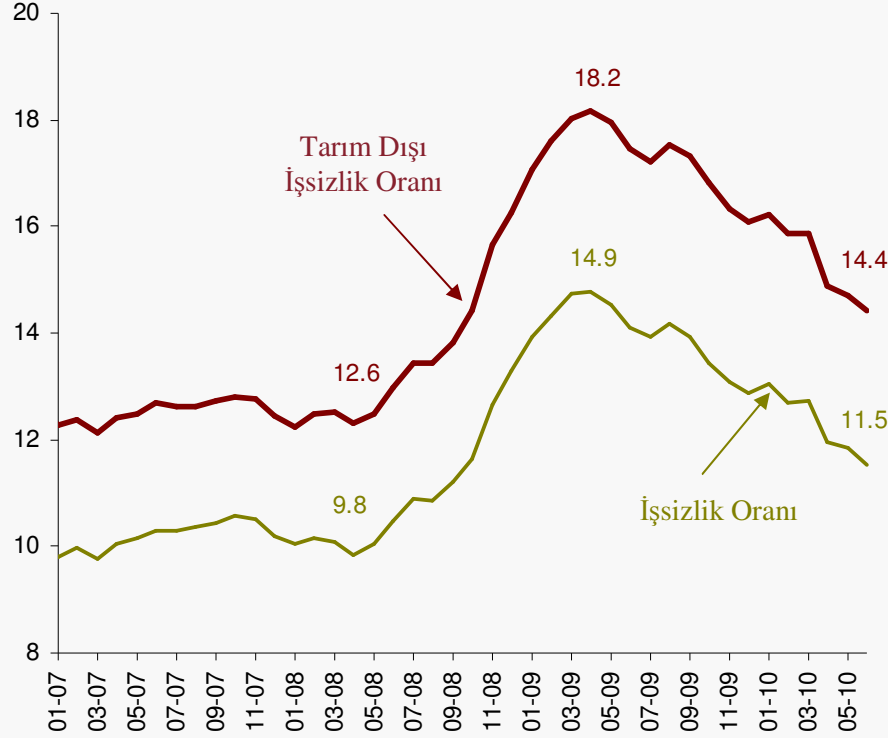
* Mevsimsellikten arındırılmış
Kaynak: TCMB

İşgücü Piyasası

İstihdam koşullarındaki iyileşme devam etmekle birlikte, işsizlik oranları halen yüksek seviyesini korumaktadır.

İşsizlik Oranları*

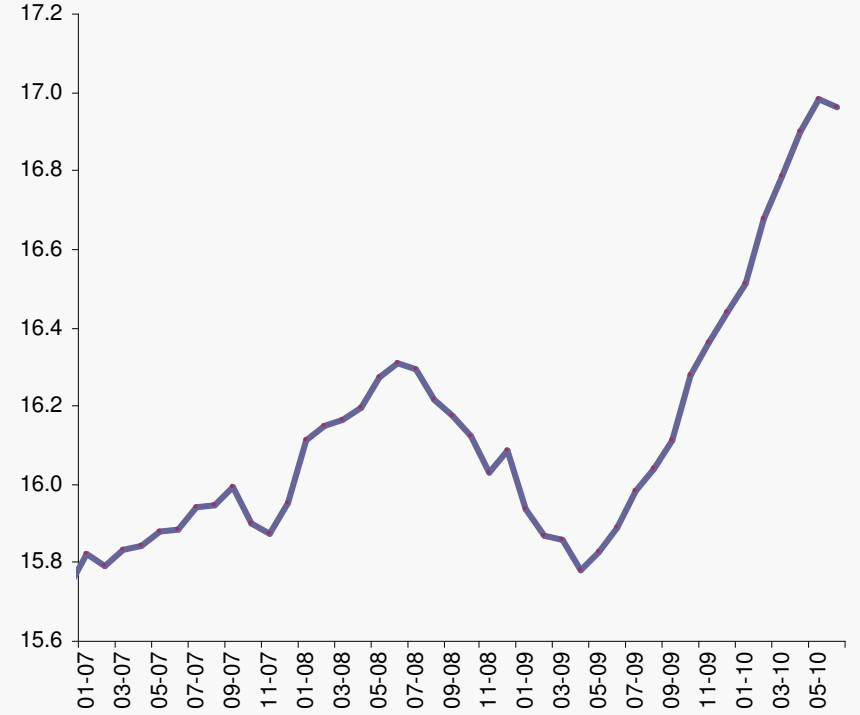
(Ocak 2007 – Haziran 2010, yüzde)

*Mevsimsellikten Arındırılmış
Kaynak: TÜİK, TCMB

Tarım Dışı İstihdam*

(Ocak 2007 - Haziran 2010, milyon kişi)

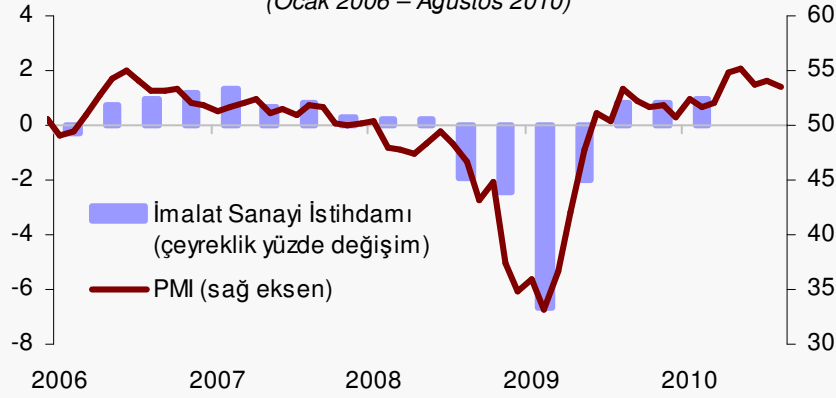

*Mevsimsellikten Arındırılmış
Kaynak: TÜİK, TCMB

İşgücü Piyasası

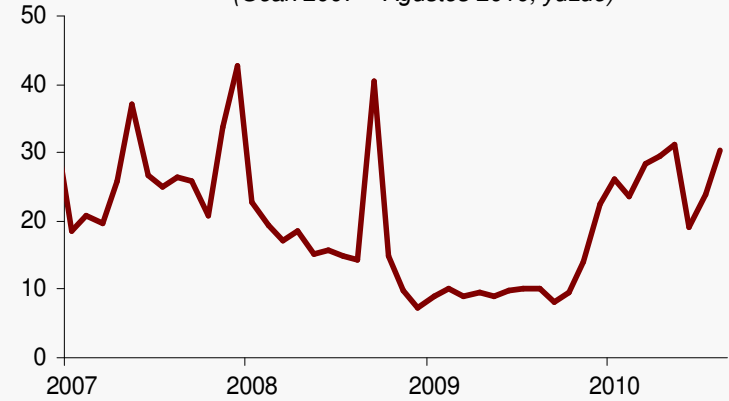
İşgücü piyasasına ilişkin göstergeler olumlu sinyaller vermektedir.

İmalat Sanayi İstihdamı ve PMI İstihdam Endeksi
(Ocak 2006 – Ağustos 2010)

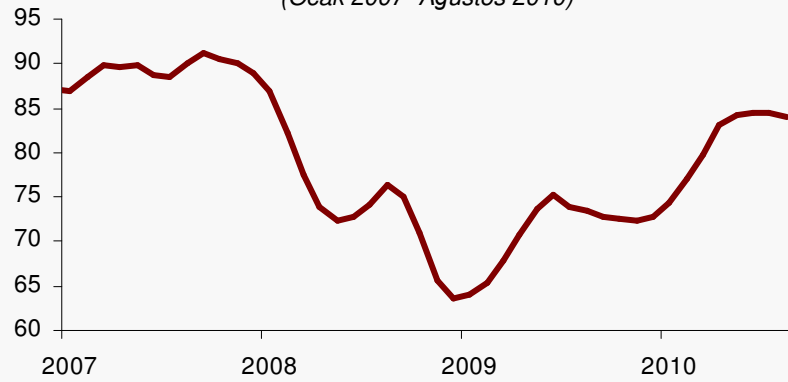
Kaynak: TÜİK Sanayi İş Gücü Girdi Göstergeleri, Markit, TCMB

Özel Sektörde Açık İş Oranı*
(Ocak 2007 – Ağustos 2010, yüzde)

*İŞKUR'da kayıtlı Açık İşlerin İŞKUR'a iş aramak için başvuran işsizlere oranı

İş Bulma Olanakları (Gelecek 6 Ay)
(Ocak 2007- Ağustos 2010)

Kaynak. Tüketici Güven Endeksi, TCMB

İşsizlik Sigortasına Yapılan Başvurular
(Ocak 2007 – Ağustos 2010, Bin Kişi)

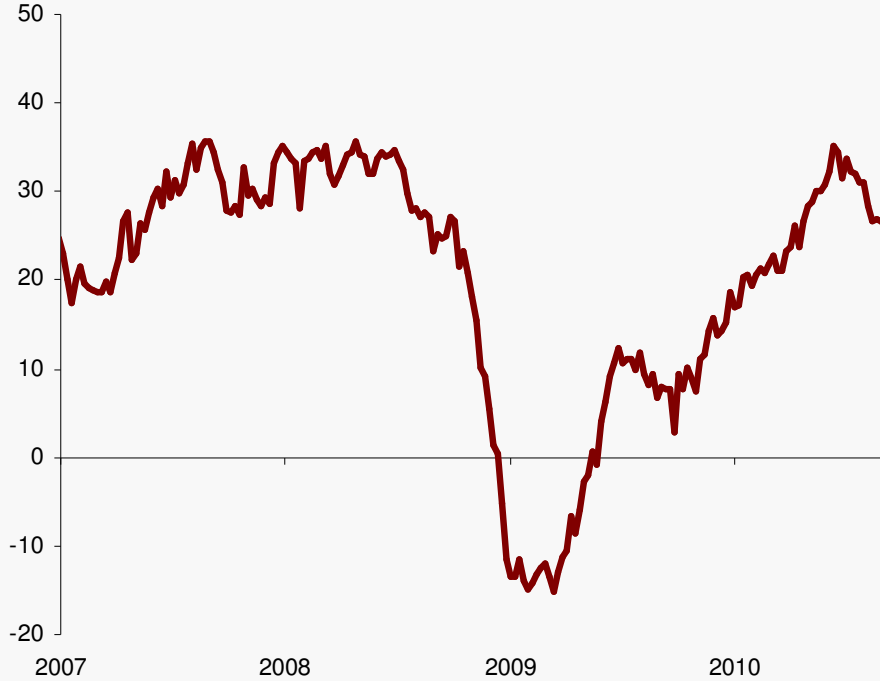
Kaynak. TCMB

Kredi Gelişmeleri

2010 yılının ilk yarısında hızlı bir artış gösteren banka kredileri, yılın üçüncü çeyreğinde daha istikrarlı bir seyir izlemektedir. Kredi faizleri düşük seviyelerini korumaktadır.

Toplam Kredi Hacminin Haftalık Değişimi*

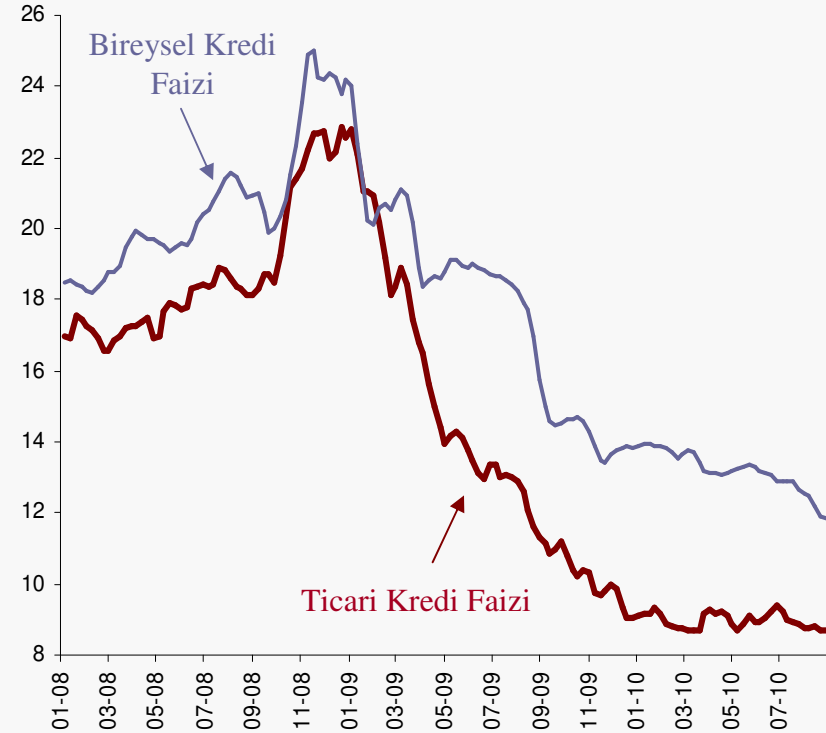
(Ocak 2007 – Eylül 2010, yıllıklandırılmış 13 haftalık hareketli ortalama)

* Mevduat, kalkınma, yatırım ve katılım bankaları ile tüketici finansman şirketlerinin toplamı; kur etkisinden arındırılmış
Kaynak: BDDK, TCMB

Kredi Faiz Oranları*

(Ocak 2008 – Eylül 2010, yıllık yüzde)

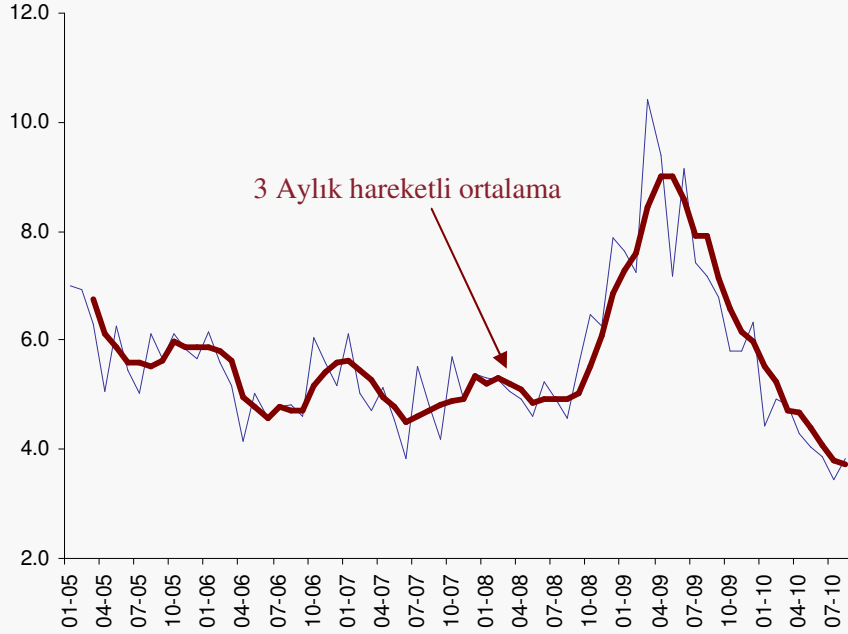

* 2 haftalık hareketli ortalama
Kaynak: BDDK, TCMB

Ticari Faaliyetler

Karşılıksız çıkan çek sayısı, son dönemde belirgin bir azalma eğilimi sergilemektedir. Yeni kurulan şirket sayısındaki hızlı artış da iktisadi faaliyette canlanmaya işaret etmektedir.

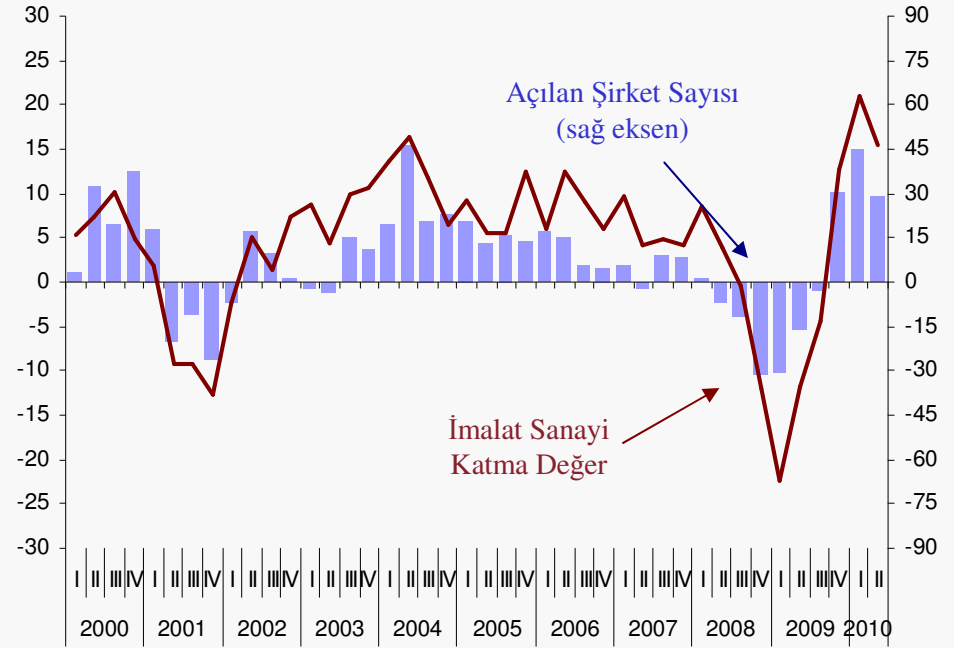
Karşılıksız Çıkan Çek Adedinin Takas Odasına İbrahim Edilen Toplam Çek Adedine Oranı
(Ocak 2005 – Ağustos 2010, yüzde)

2008	2009	2010-I	2010-II	2010-III*
5.60	7.66	4.82	3.87	3.82

*Ağustos 2010 itibariyle
Kaynak: BTOM , TCMB

Açılan Şirket Sayısı ve GSYİH İmalat Sanayi
(2000 1.Ç – 2010 2.Ç, bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde değişim)

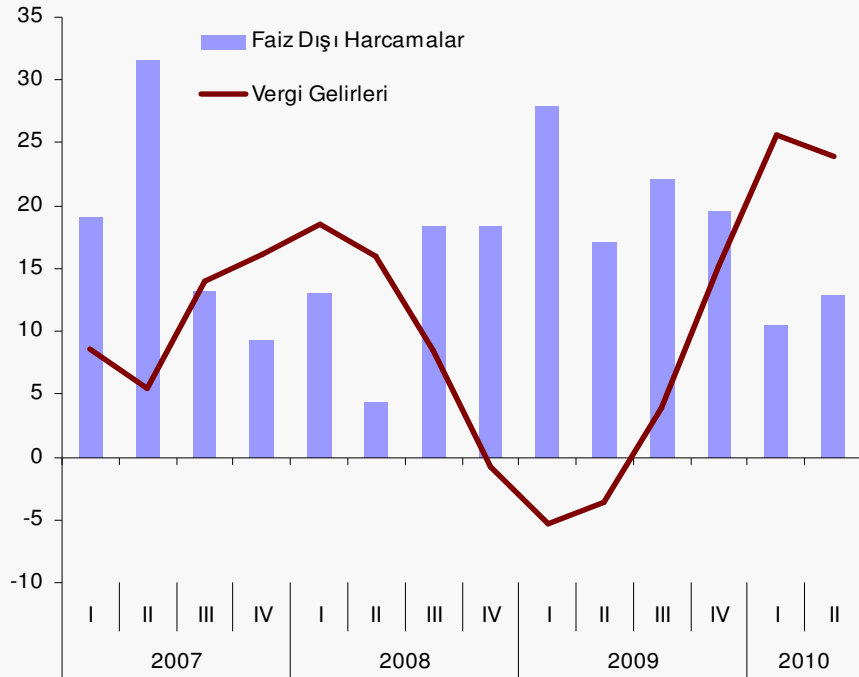
Yüzde Değişim	09-I	09-II	09-III	09-IV	10-I	10-II
İmalat Sanayi	-22.3	-11.7	-4.5	12.8	21.0	15.4
Açılan Şirket	-30.6	-15.8	-2.8	30.5	45.1	29.1

Kaynak: TOBB, TÜİK, TCMB

Kamu Maliyesi

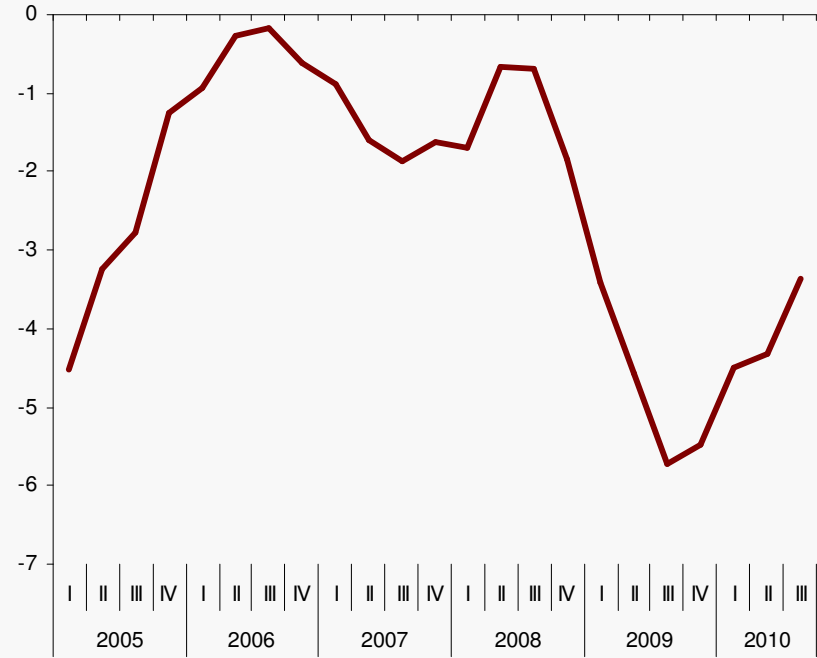
İktisadi faaliyetteki canlanmaya bağlı olarak vergi gelirlerindeki artış devam ederken, faiz dışı bütçe giderleri görece sınırlı bir düzeyde artmıştır. Bütçe dengelerinde 2009 yılının son çeyreğinden itibaren tedrici bir iyileşme dikkat çekmektedir.

Merkezi Yönetim Vergi Gelirleri ve Faiz Dışı Harcamaları
(2007 1.Ç – 2010 2.Ç, yıllık yüzde değişim)

Kaynak: Maliye Bakanlığı , TCMB

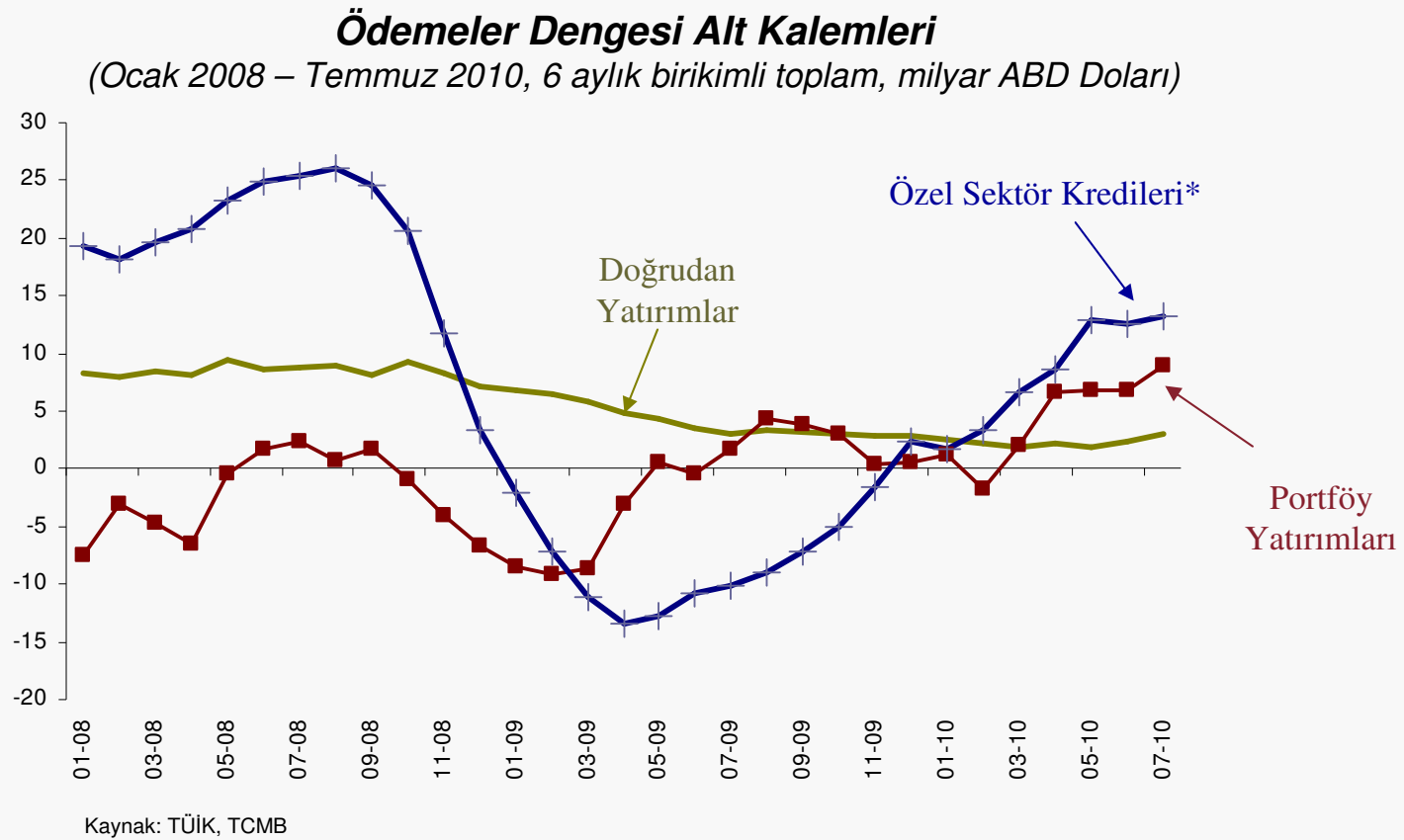
Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi
(2005 1.Ç – 2010 3.Ç, GSYİH'ye oranı, yüzde)

Kaynak: Maliye Bakanlığı , TÜİK, TCMB

Ödemeler Dengesi

Gelişmiş ülkelerde ekonomilerin zayıf seyri, Türkiye gibi büyüme potansiyeli yüksek olan ülkelere sermaye akışının hızlanmasına neden olmaktadır.

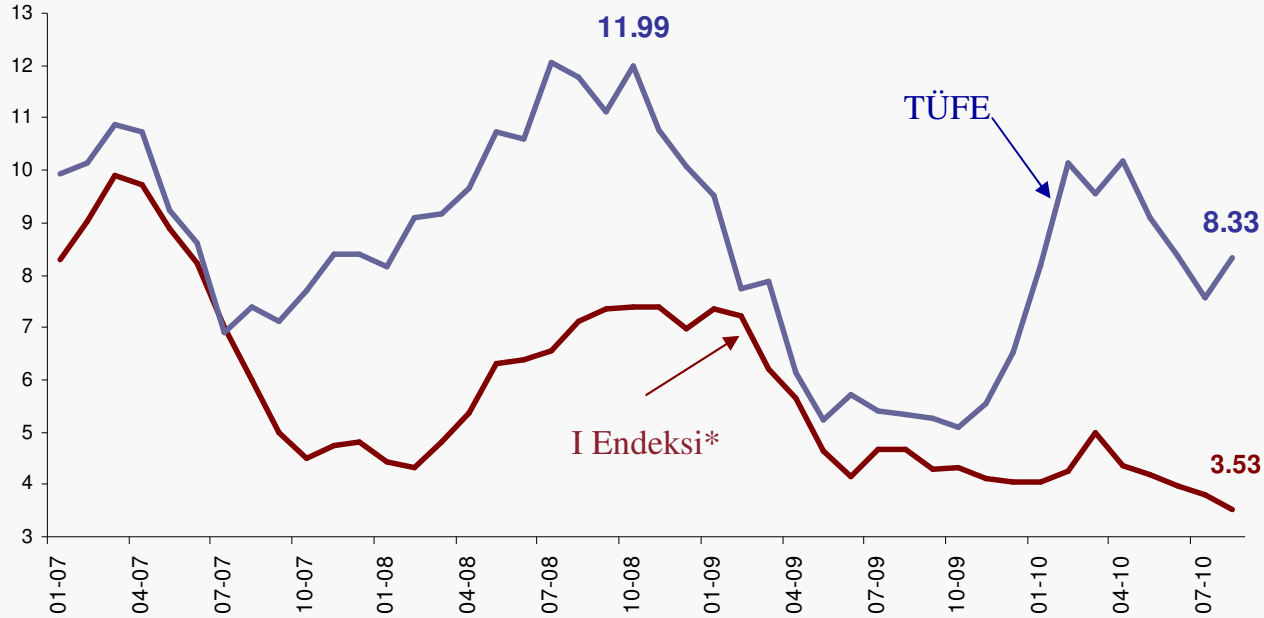

III. Enflasyon Görünümü

Enflasyon Gelişmeleri

Ağustos ayında tüketici fiyatları yıllık enflasyonu yüzde 8,33 olarak gerçekleşmiştir. Geçici vergi etkisinden arındırılmış çekirdek enflasyon göstergesi (I endeksi) yüzde 3,53 ile 2004 yılından bu yana en düşük seviyesine gerilemiştir.

Enflasyon Göstergeleri
(Ocak 2007 – Ağustos 2010, yıllık yüzde değişim)

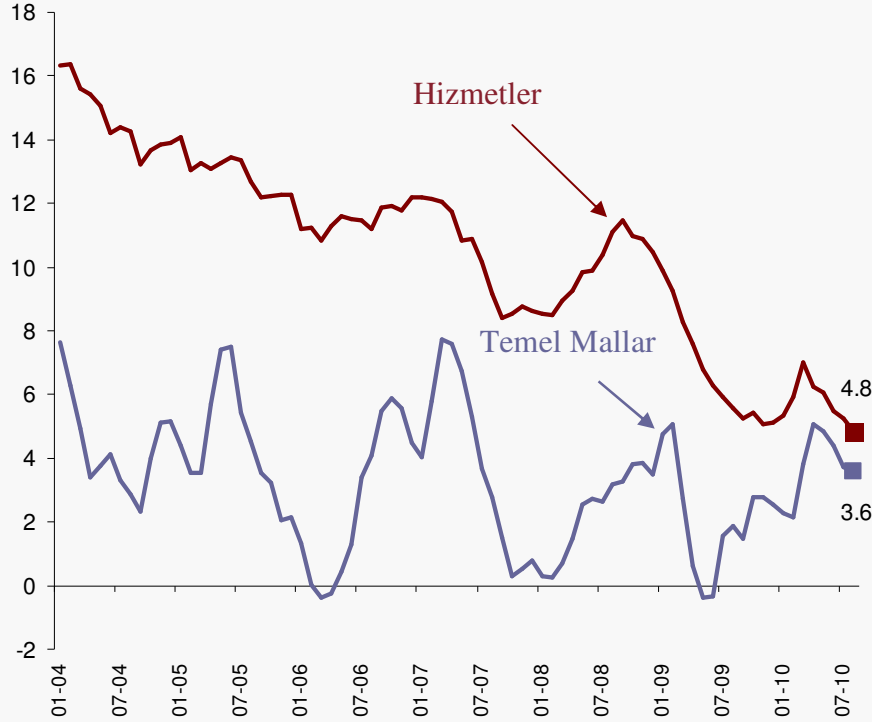

* Geçici vergi indirimlerinin etkisinden arındırılmış
Kaynak: TÜİK, TCMB

Enflasyonun Bileşenleri

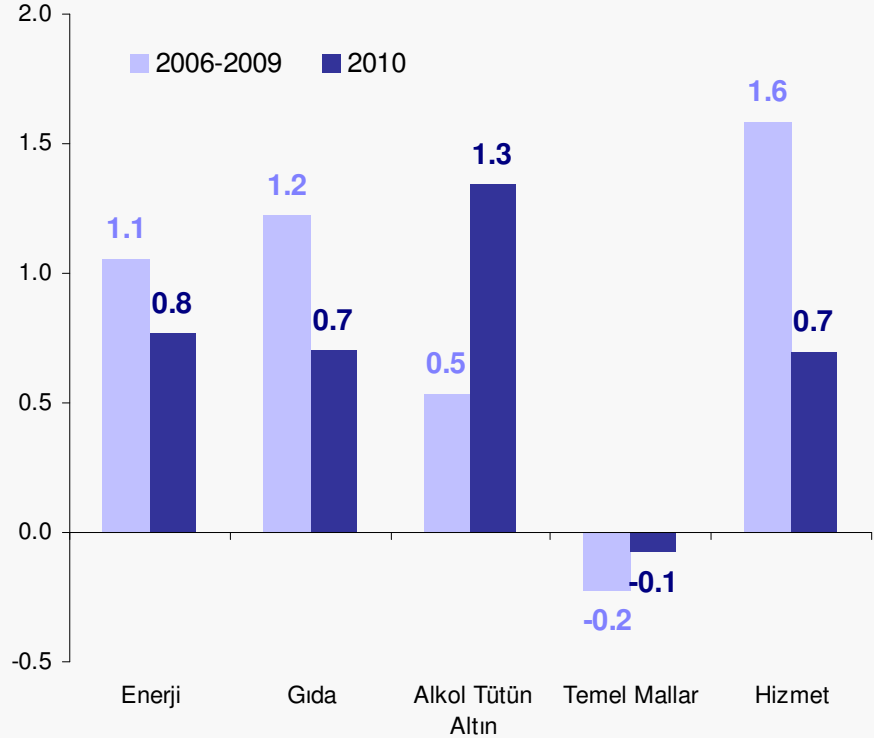
Hizmetler enflasyonu düşüş eğilimini sürdürmüştür. 2010 yılı Ağustos ayı itibarıyla, temel mal ve hizmetlerin katkısı 0,6 puan ile geçmiş dönemler ortalamasının oldukça altında gerçekleşmiştir.

Mal ve Hizmet Enflasyonu
(Ocak 2004 – Ağustos 2010, yıllık yüzde değişim)

Kaynak: TÜİK, TCMB

Gruplar İtibarıyla TÜFE
(İlk 8 aylık katkı, yüzde puan)

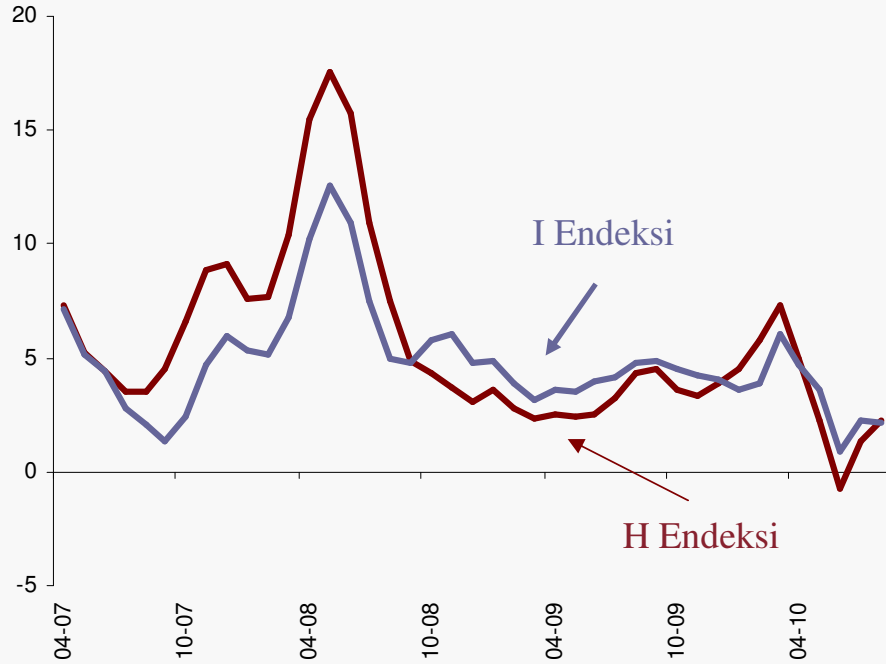

Kaynak: TÜİK, TCMB

Çekirdek Enflasyon

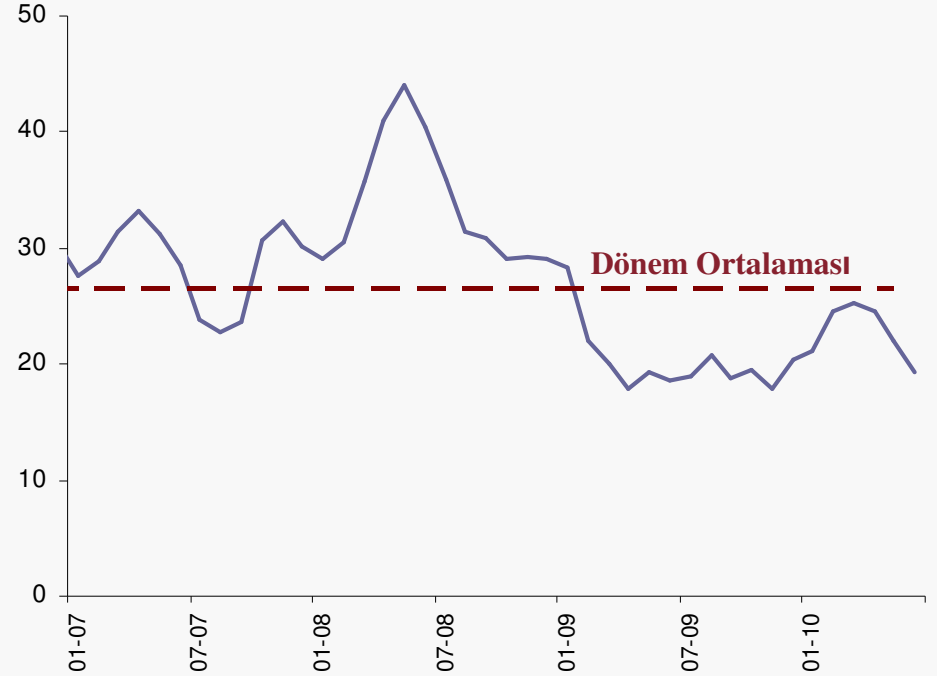
Temel (çekirdek) enflasyon göstergeleri orta vadeli hedeflerle uyumlu seyrini sürdürmektedir.

Temel Enflasyon Göstergeleri*
(Nisan 2007 – Ağustos 2010)

* Mevsimsellikten ve vergi indirimlerinden arındırılmış, yıllıklandırılmış 3 aylık ortalamalar
Kaynak: TÜİK, TCMB

Enflasyon Yayılma Endeksi*
(Ocak 2007 – Ağustos 2010)

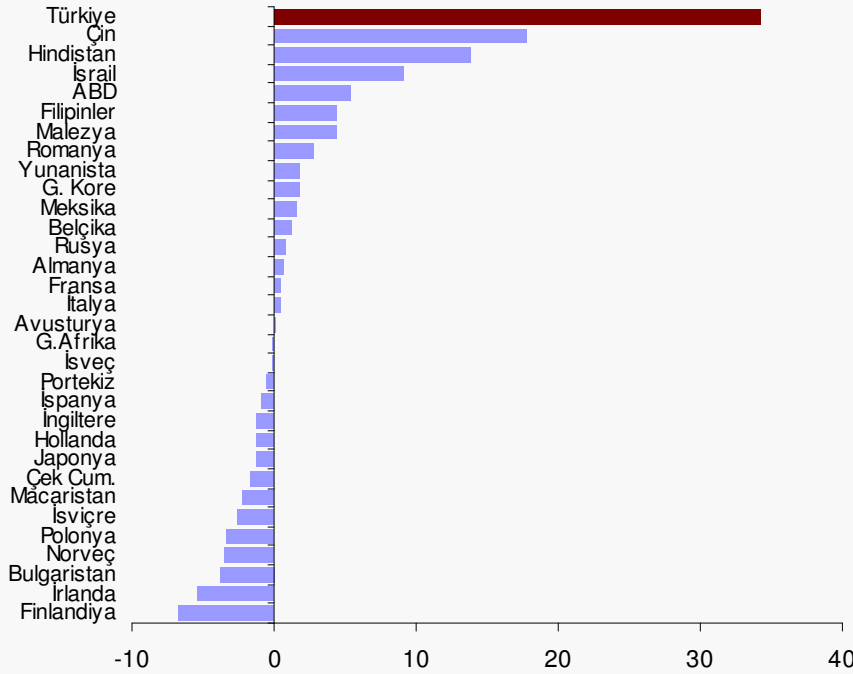

* TÜFE içinde fiyatı artan maddelerin oranı ile fiyatı azalan maddelerin oranı arasındaki farkın mevsimsellikten arındırılmış 3 aylık ortalaması
Kaynak: TÜİK, TCMB.

Gıda Fiyatları

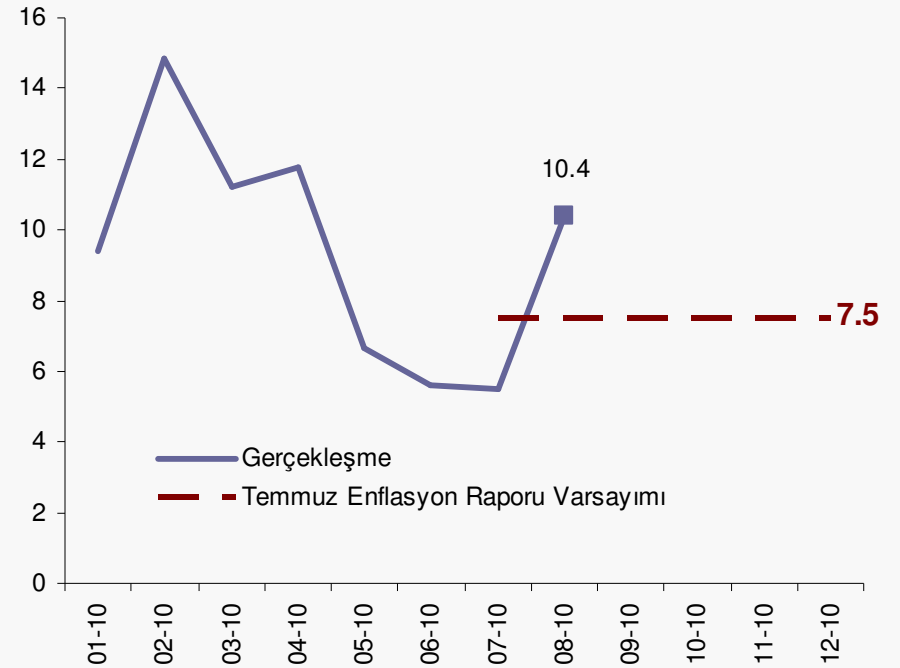
İşlenmemiş gıda fiyatları Ağustos ayı Para Politikası Kurulu Özeti'nde dikkat çekildiği üzere, et, taze meyve ve sebze fiyatları kaynaklı olarak belirgin oranda yükselmiş ve grup yıllık enflasyonu yüzde 18,66 olmuştur.

Et Fiyatları Enflasyonu
(yıllık yüzde değişim)

Kaynak: TÜİK, TCMB

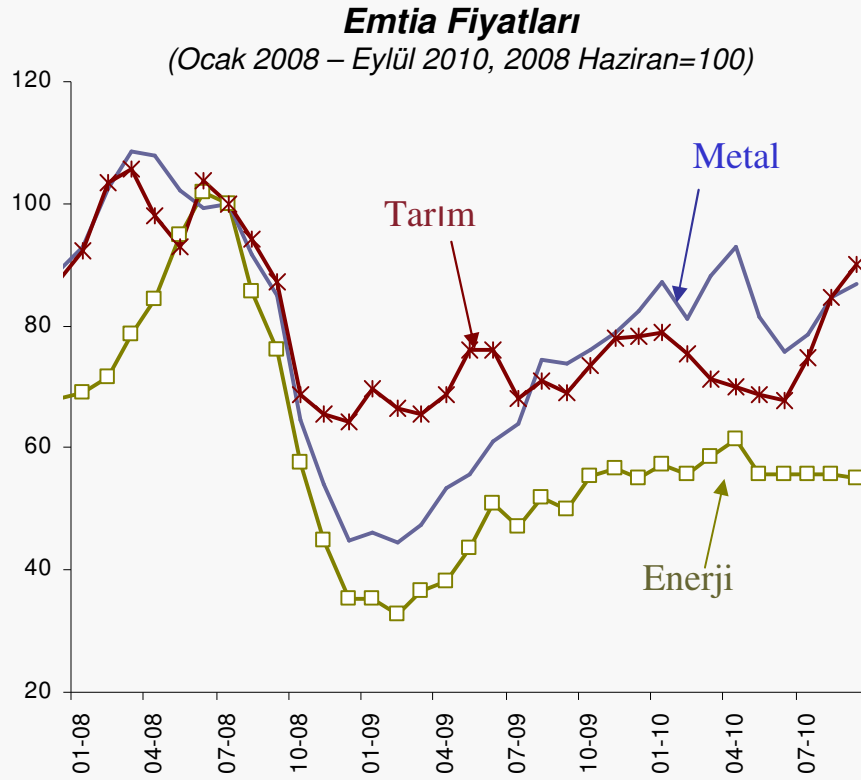
Gıda Fiyatları Enflasyonu ve Varsayımlar
(yıllık yüzde değişim)

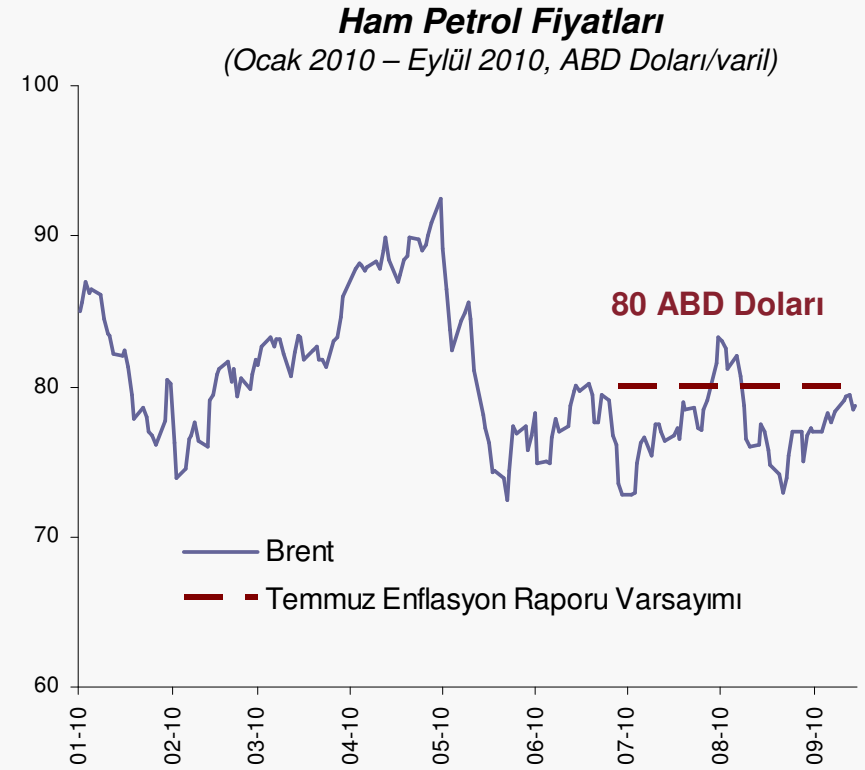
Kaynak: TÜİK, TCMB

Emtia Fiyatları

Enerji fiyatları Ağustos ayında sınırlı bir oranda azalmıştır. Petrol fiyatları, Temmuz ayı Enflasyon raporunda yaptığımız varsayımı uyumlu seyretmektedir.

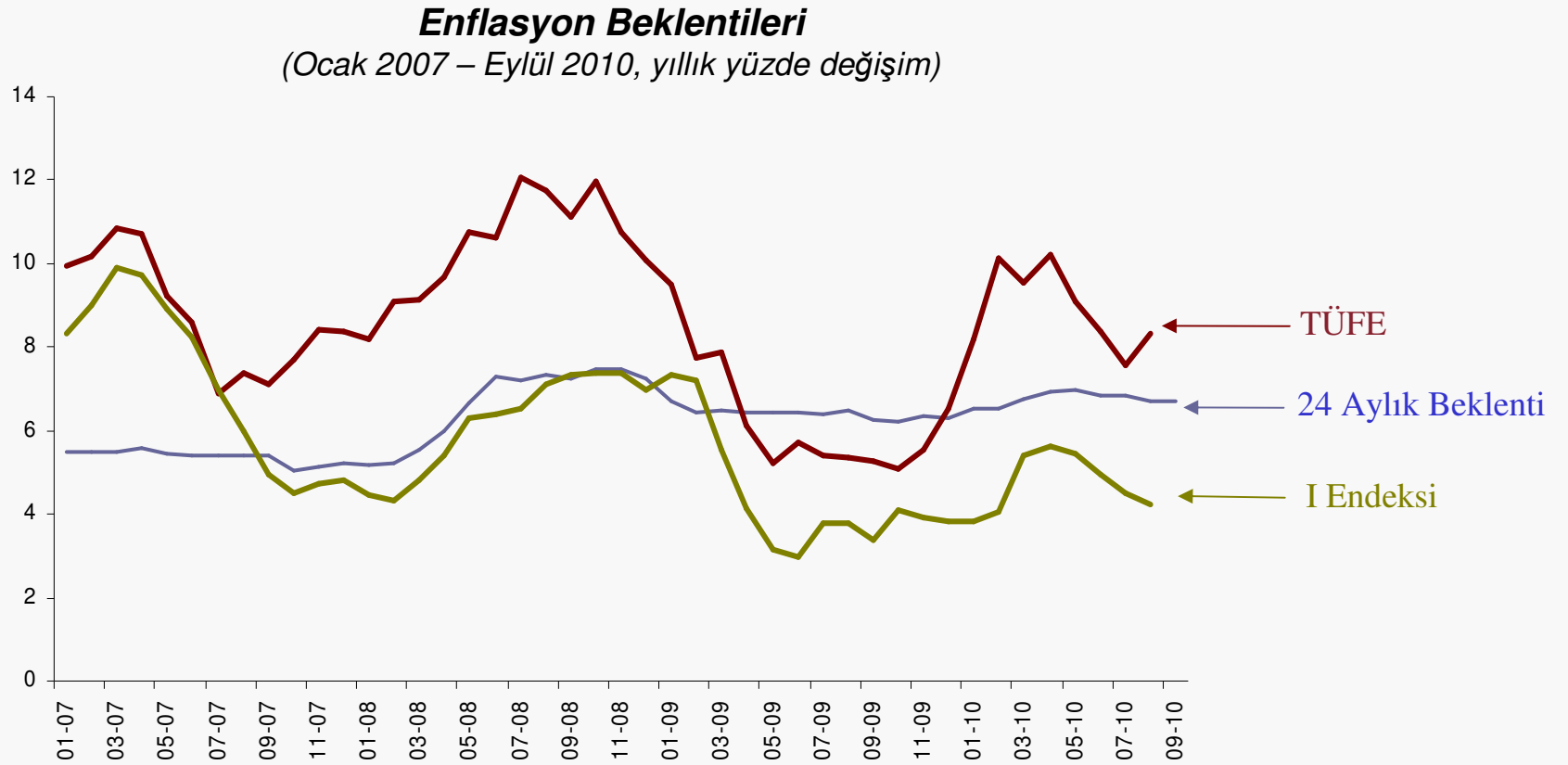
Kaynak: GS, TCMB

Kaynak: Bloomberg, TCMB

Enflasyon Beklentileri

Enflasyondaki yükseliş dolayısıyla yılın ilk dört ayında artan enflasyon beklentileri, geçici unsurların kademeli olarak ortadan kalkmasından olumlu yönde etkilenmiştir.

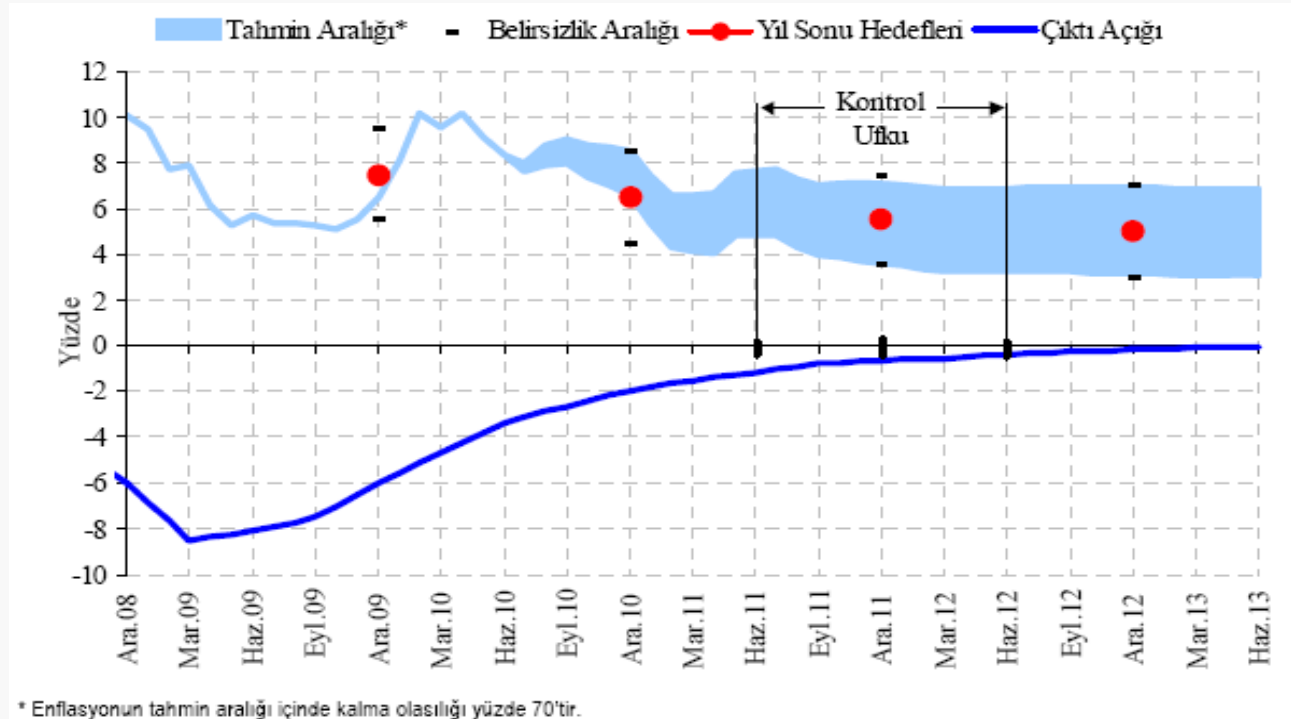

Kaynak: TÜİK, TCMB

Enflasyon Tahminleri

Enflasyonun kısa vadede geçici bir artış gösterdikten sonra yılın son çeyreğinden itibaren tekrar düşüş eğilimine gireceği beklenmektedir.

Enflasyon Tahminleri ve Gerçekleşme (Aralık 2008 – Haziran 2013, yüzde)

* Enflasyonun tahmin aralığı içinde kalma olasılığı yüzde 70'tir.

Kaynak: TÜİK, TCMB

IV. Para Politikası Duruşu

Merkez Bankasının Görevleri

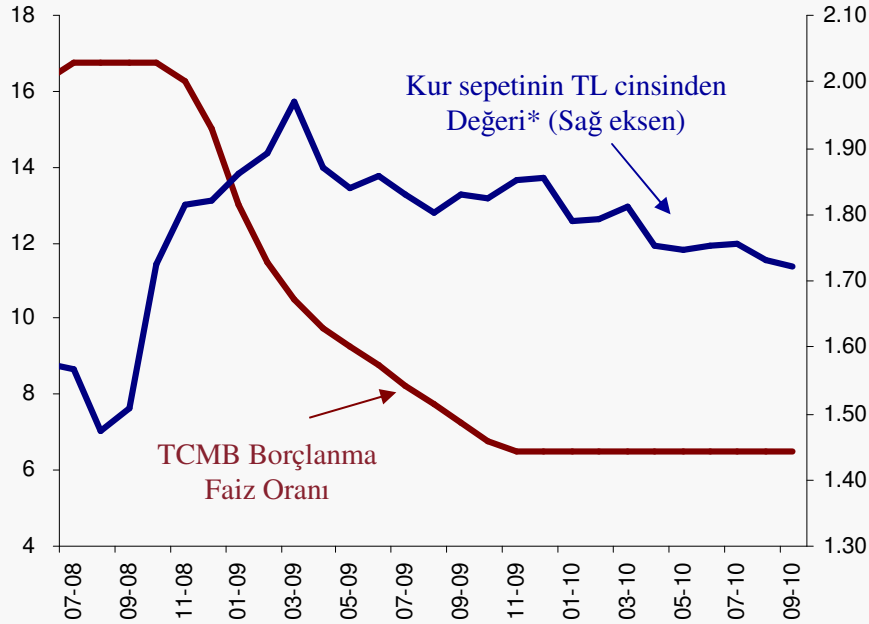
Merkez Bankasının temel amaç ve görevleri;

- Fiyat istikrarını sağlamak;
- Finansal sistemde istikrarı sağlayıcı tedbirleri almak;
- Fiyat istikrarını sağlama amacı ile çelişmemek kaydıyla Hükümetin büyüme ve istihdam politikalarını desteklemek

Merkez Bankasının Görevleri

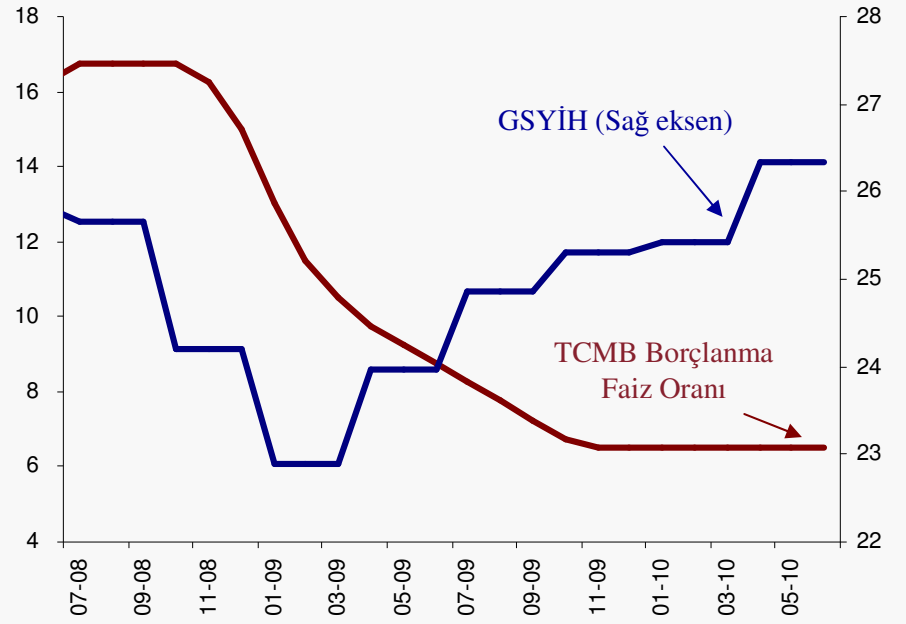
Enflasyon hedeflemesi sadece fiyat istikrarını değil, finansal istikrarı, istihdam ve büyüme gibi iktisadi değişkenleri de kapsar. Küresel kriz sırasında izlenen para politikası, Merkez Bankasının fiyat istikrarının yanı sıra iktisadi faaliyetteki gelişmeleri de dikkate aldığını gösteren bir örnektir.

Politika Faiz Oranı (yüzde) ve Kur
(Temmuz 2008 – Eylül 2010)

*Kur sepeti 0,5 ABD Doları ve 0,5 Euro olarak hesaplanmıştır.
Kaynak: TCMB

Politika Faiz Oranı (yüzde) ve GSYİH
(mevsimsellikten arındırılmış, sabit fiyatlar,
Temmuz 2008 – Haziran 2010)

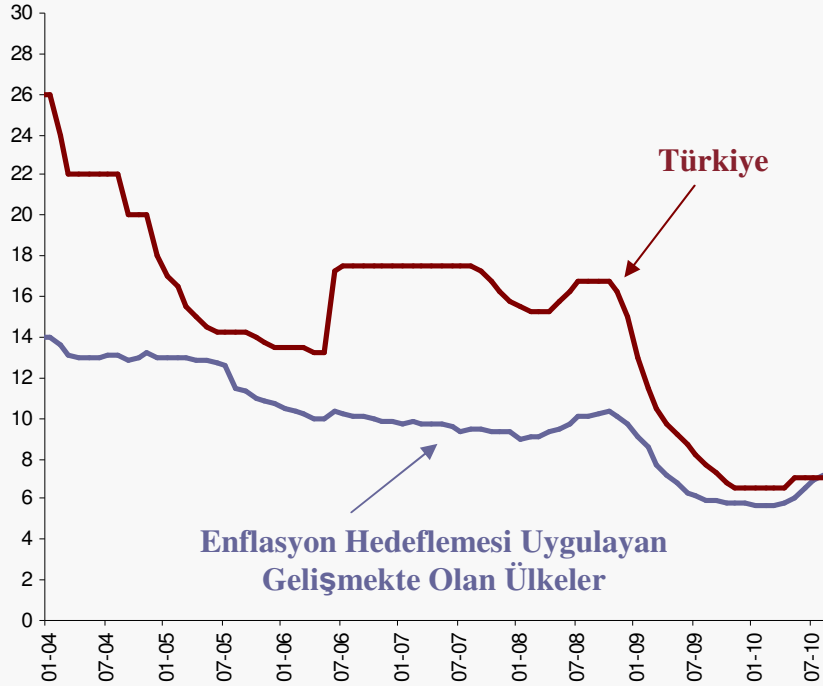

Kaynak: TÜİK, TCMB

Para Politikası Duruşu

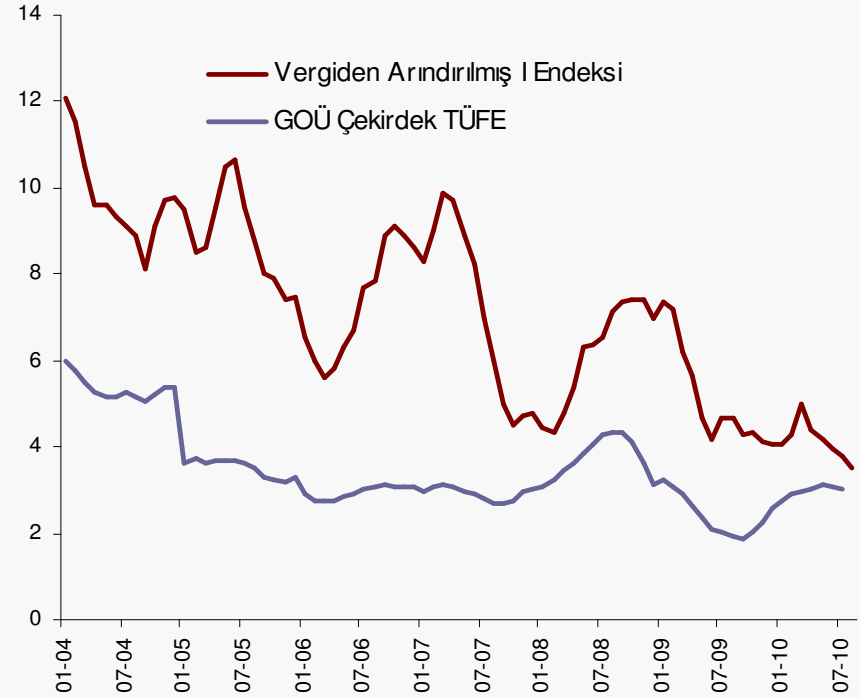
Türkiye’de gerek politika faizlerinin mevcut düzeyi, gerek enflasyon gerçekleşmeleri enflasyon hedeflemesi uygulayan diğer gelişmekte olan ülkelere yakınsamıştır. Ancak halen fiyat istikrarı konusunda alınması gereken mesafe vardır.

Enflasyon Hedeflemesi Uygulayan Gelişmekte Olan Ülkelerde ve Türkiye’de Kısa Vadeli Faiz Oranları
(Ocak 2004 – Ağustos 2010, yüzde)

Kaynak: Merkez Bankaları, TCMB

Enflasyon Hedeflemesi Uygulayan Gelişmekte Olan Ülkelerde ve Türkiye’de Çekirdek Enflasyon
(Ocak 2004 – Ağustos 2010, yüzde)

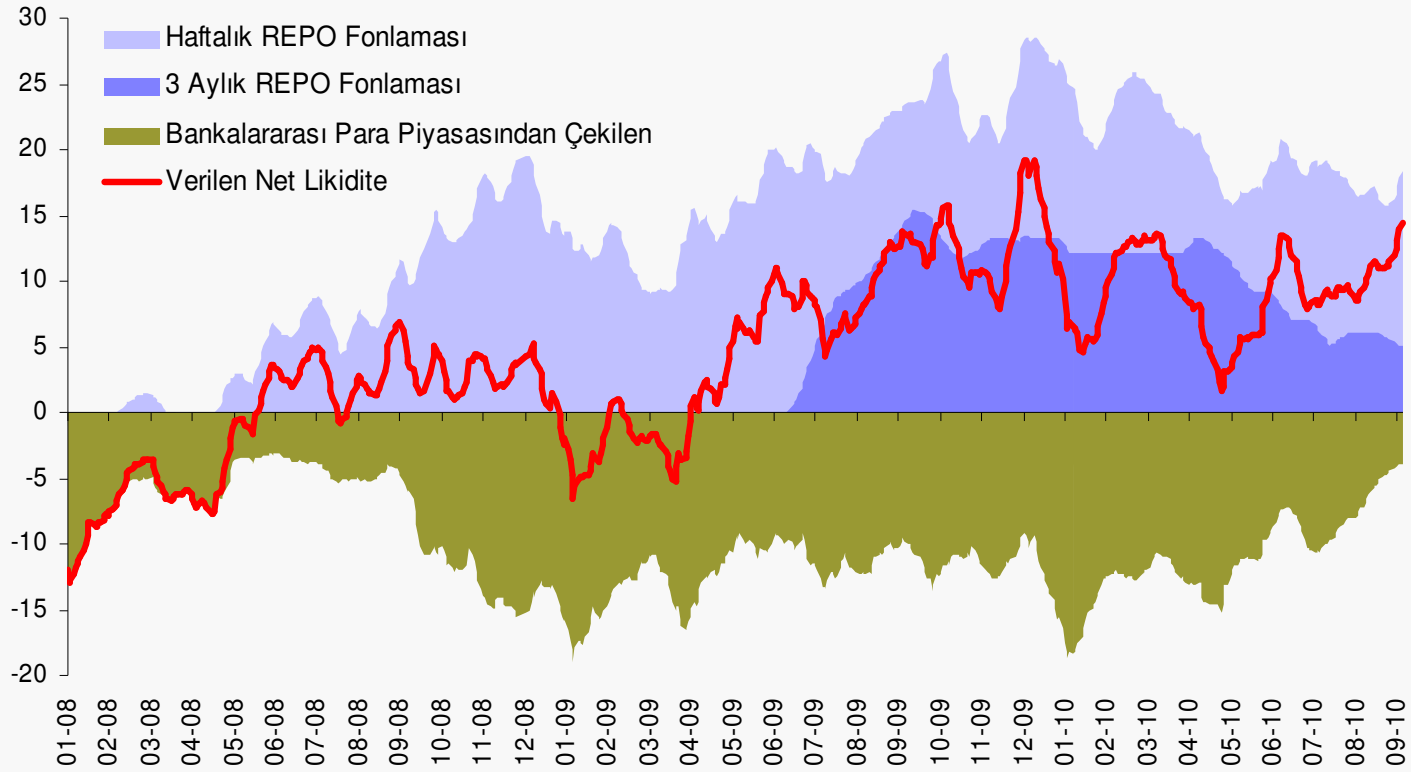

Kaynak: Merkez Bankaları, TÜİK, TCMB

Likidite Yönetimi

Merkez Bankası 2008 yılı ikinci çeyreğinden bu yana bankacılık sistemine ihtiyacının üzerinde likidite sağlayarak piyasalarda likidite sıkışıklığı yaşanmasını engellemiştir.

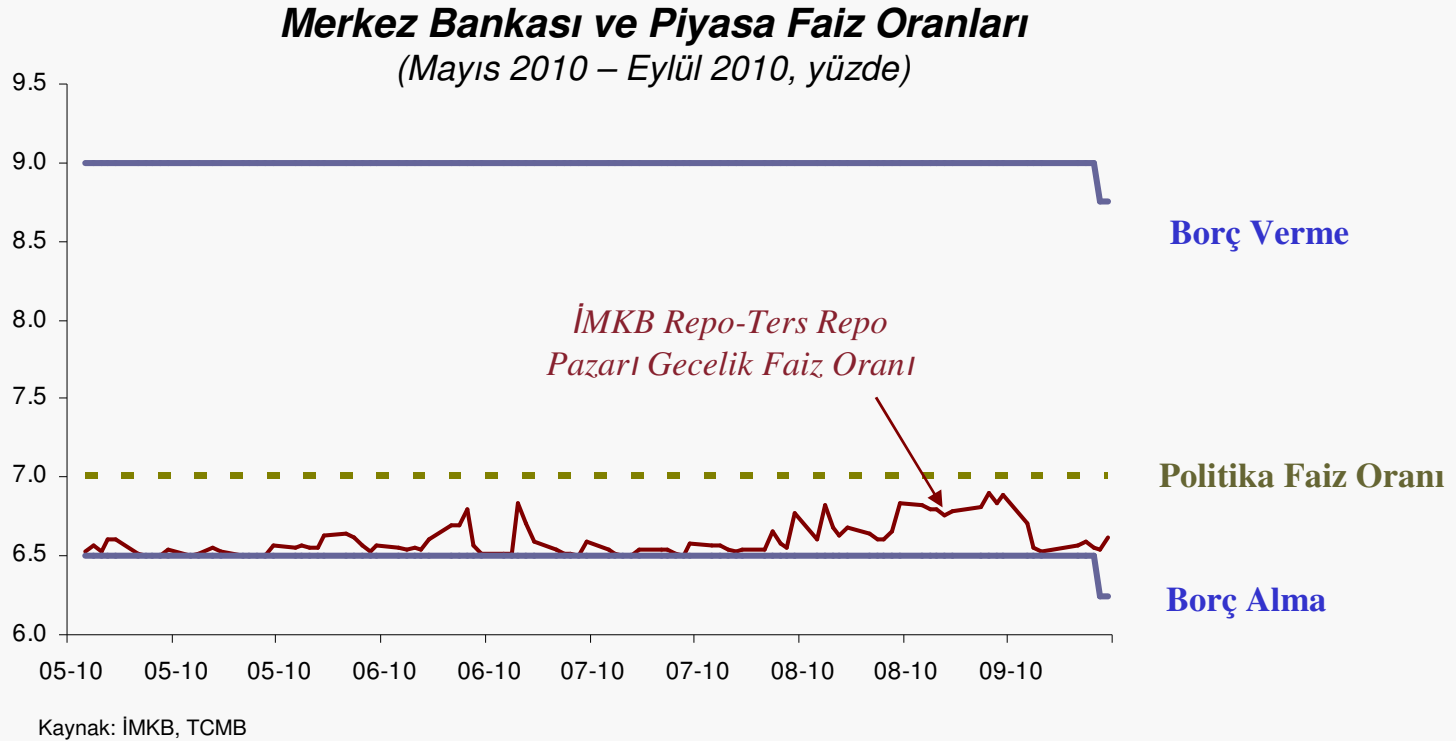
TL Likiditesi
(Ocak 2008 – Eylül 2010, milyar TL)

Kaynak: TCMB

Teknik Faiz İndirimi

16 Eylül tarihinde Merkez Bankası borçlanma ve borç verme faiz oranlarını 25 baz puan indirmiştir. Bu karar para politikası duruşunda bir gevşeme anlamına gelmemektedir. Politika faizi yüzde 7 oranında sabit tutulmuştur. Alınan karar “Para Politikası Çıkış Stratejisi” kapsamında teknik faiz ayarlaması sürecinin ikinci adımıdır ve para piyasalarının daha etkin çalışmasını amaçlamaktadır.

V. Finansal İstikrar

Finansal İstikrar

Finansal İstikrar için gözetilmesi gereken unsurlar

1. **Borçluluk oranları:** *Daha çok özkaynak kullanımı, daha basiretli borçlanma*
2. **Borçlanma Vadeleri:** *Yurt içi ve yurt dışı borçlanma ile mevduatın vadesinin uzatılması*
3. **Döviz pozisyonları:** *Kamu ve özel sektörün döviz pozisyonunun güçlendirilmesi*
4. **Risk yönetim süreçleri ve yöntemi:** *Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası gibi araçlarla kur riski yönetiminin daha etkin sağlanması*

Finansal İstikrar

Finansal İstikrar için gözetilmesi gereken unsurlar

1. **Borçluluk oranları:** *Daha çok özkaynak kullanımı, daha basiretli borçlanma*
2. **Borçlanma Vadeleri:** *Yurt içi ve yurt dışı borçlanma ile mevduatın vadesinin uzatılması*
3. **Döviz pozisyonları:** *Kamu ve özel sektörün döviz pozisyonununun güçlendirilmesi*
4. **Risk yönetim süreçleri ve yöntemi:** *Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası gibi araçlarla kur riski yönetiminin daha etkin sağlanması*

Finansal İstikrar

Finansal İstikrar için gözetilmesi gereken unsurlar

1. **Borçluluk oranları:** *Daha çok özkaynak kullanımı, daha basiretli borçlanma*
2. **Borçlanma Vadeleri:** *Yurt içi ve yurt dışı borçlanma ile mevduatın vadesinin uzatılması*
3. **Döviz pozisyonları:** *Kamu ve özel sektörün döviz pozisyonunun güçlendirilmesi*
4. **Risk yönetim süreçleri ve yöntemi:** *Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası gibi araçlarla kur riski yönetiminin daha etkin sağlanması*

Finansal İstikrar

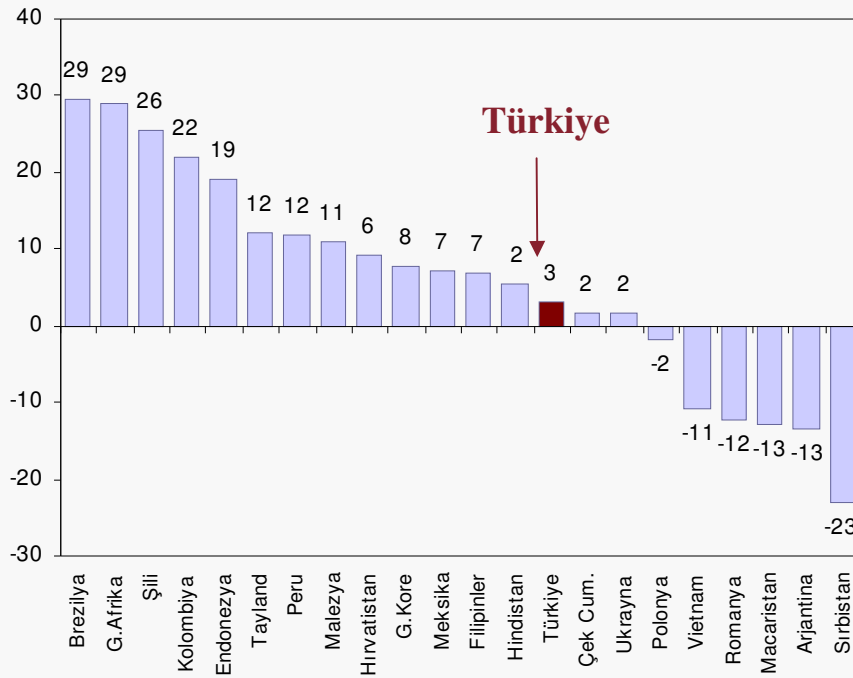
Finansal İstikrar için gözetilmesi gereken unsurlar

1. **Borçluluk oranları:** *Daha çok özkaynak kullanımı, daha basiretli borçlanma*
2. **Borçlanma Vadeleri:** *Yurt içi ve yurt dışı borçlanma ile mevduatın vadesinin uzatılması*
3. **Döviz pozisyonları:** *Kamu ve özel sektörün döviz pozisyonunun güçlendirilmesi*
4. **Risk yönetim süreçleri ve yöntemi:** *Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası gibi araçlarla kur riski yönetiminin daha etkin sağlanması*

Döviz Kuru Gelişmeleri

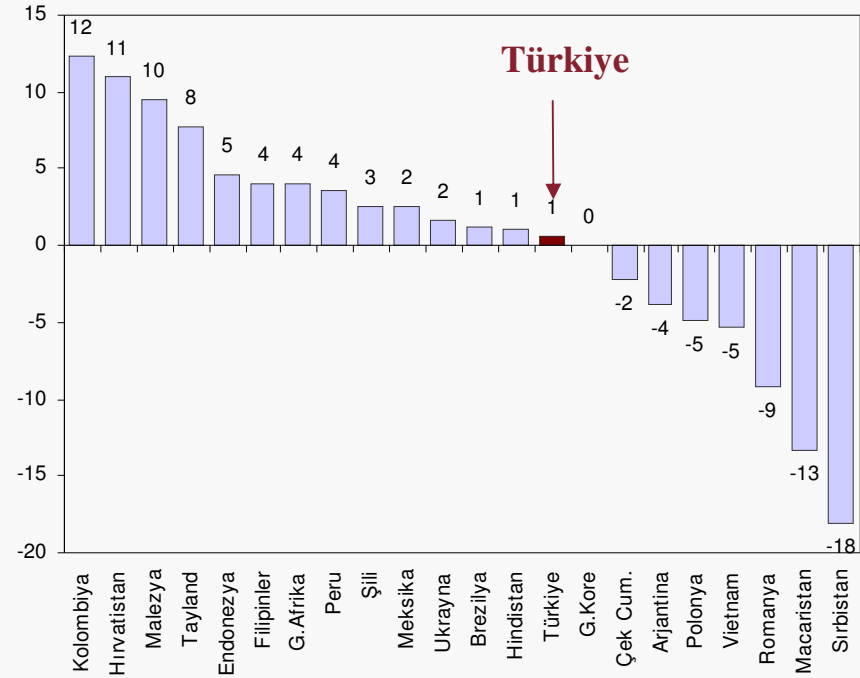
Diğer gelişmekte olan ülkelerle kıyaslandığında, Türk lirasının değerinde önemli bir değişim gözlenmemektedir.

**ABD Doları Karşısında
Yerel Para Birimlerinin Değer Kazancı**
(Ocak 2009 tarihinden itibaren, yüzde değişim)

Kaynak: Bloomberg, TCMB

**ABD Doları Karşısında
Yerel Para Birimlerinin Değer Kazancı**
(Ocak 2010 tarihinden itibaren, yüzde değişim)

Kaynak: Bloomberg, TCMB

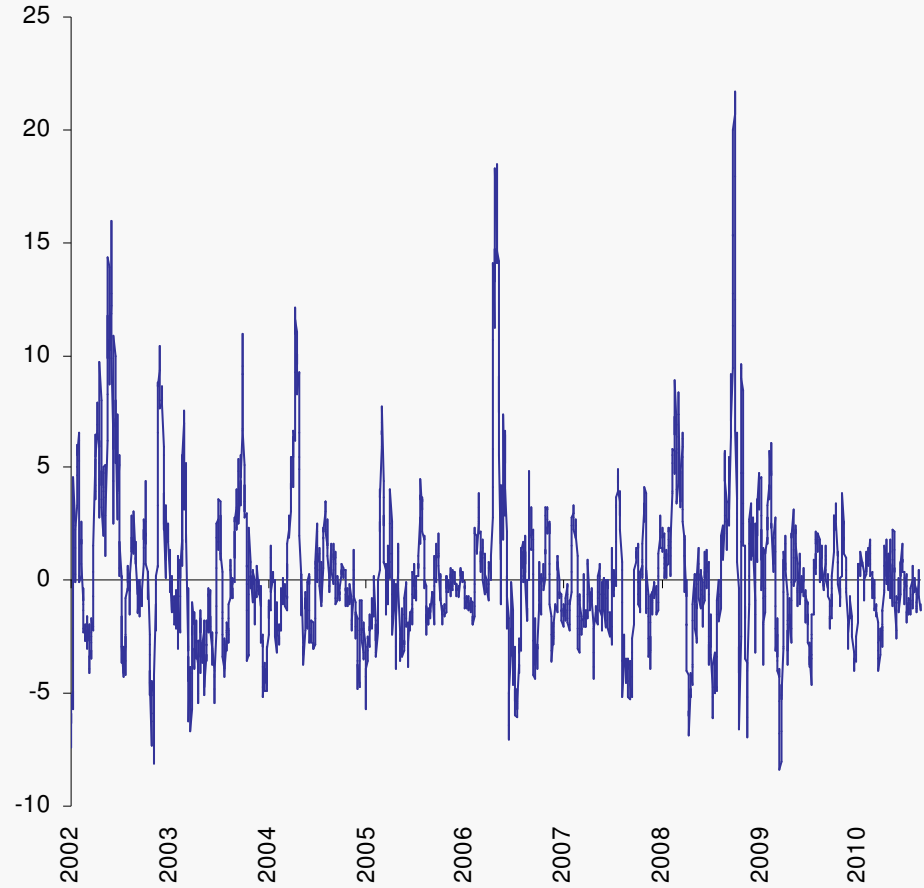
Türkiye'de Döviz Kuru Gelişmeleri

Döviz Kurlarında Yaşanan Hızlı Değişimler
(Türk Lirası /ABD Doları, 2002-2010)

Başlangıç tarihi	Süre (gün)	Başlangıç değeri	Tepe noktası	% değişim
03-03-03	22	1.59	1.75	9.9
24-09-03	47	1.35	1.50	11.1
05-04-04	49	1.30	1.55	19.2
20-07-04	63	1.42	1.53	7.7
08-03-05	22	1.26	1.39	10.3
04-05-06	53	1.31	1.70	29.2
26-02-07	9	1.38	1.45	5.4
25-07-07	26	1.24	1.39	12.3
02-10-08	49	1.23	1.70	37.6
07-01-09	61	1.51	1.80	18.8

Kaynak: TCMB

Döviz Sepetinde Aylık Yüzde Değişim
(Eşit ağırlıklı Euro ve ABD Doları, Ocak 2002- Eylül 2010)

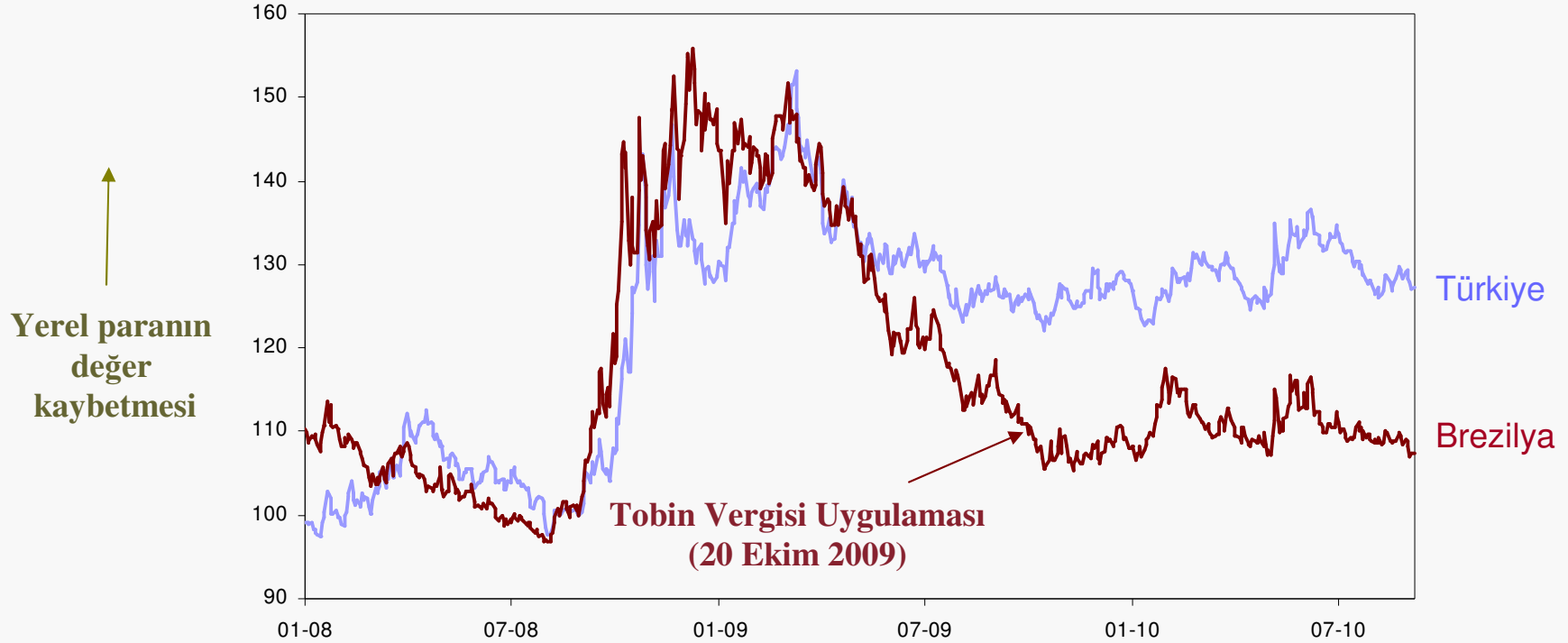
Kaynak: TCMB

Tobin Vergisi: Brezilya Örneği

Brezilya'da 20 Ekim 2009 tarihinden itibaren uygulanmaya başlayan Tobin vergisine rağmen, Brezilya para birimi Türk lirasına göre (kriz öncesi döneme kıyasla) daha değerlidir.

Brezilya ve Türkiye'de Kur Gelişmeleri*

(ABD dolarının yerel para birimi karşısında değeri, Ocak 2008 – Eylül 2010, Ağustos 2008 = 100)

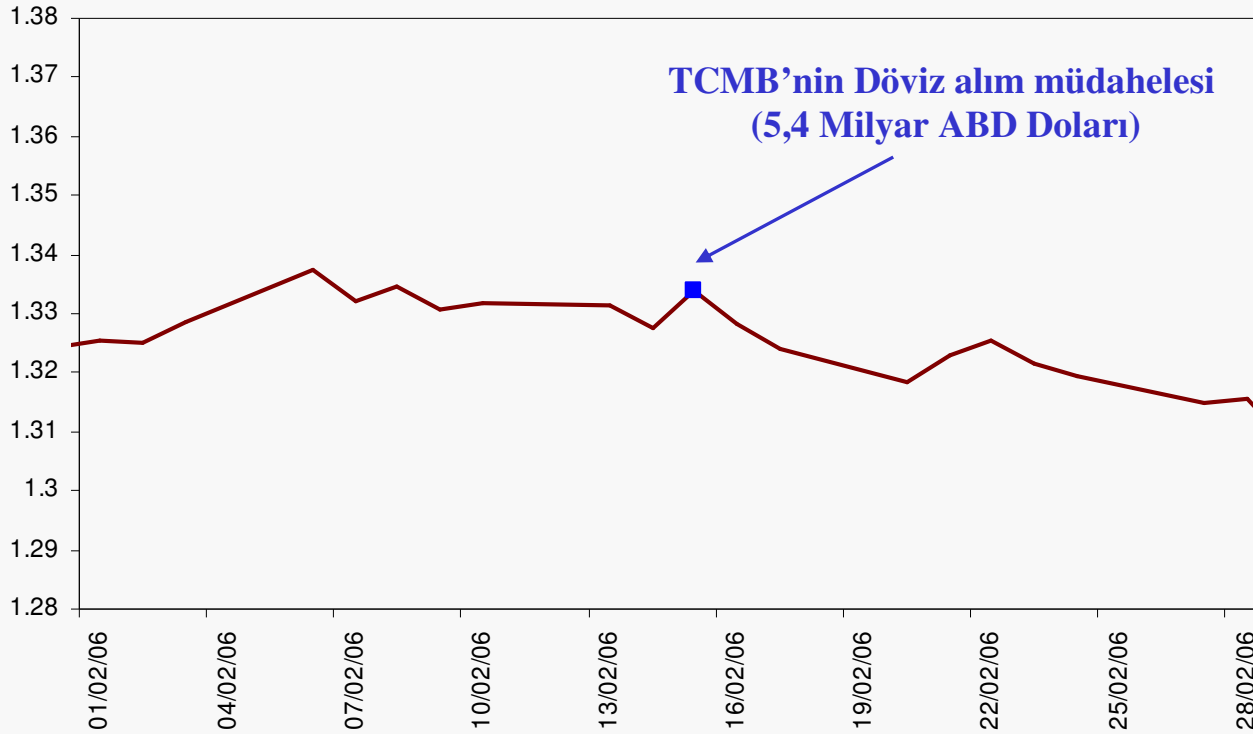

*Ağustos 2008 Kur Ortalaması 100 olarak alınmıştır.
Kaynak: Bloomberg, TCMB

Döviz Alım Müdahaleleri: Türkiye Örneği

2005-2006 döneminde yüksek miktarda gerçekleştirilen döviz müdahalelerinin döviz kuruna etkisi sınırlı kalmıştır.

15 Şubat 2006 Tarihli Döviz Alım Müdahalesi ve Döviz Kuru Gelişmeleri
(TL/ABD Doları, Şubat 2006)

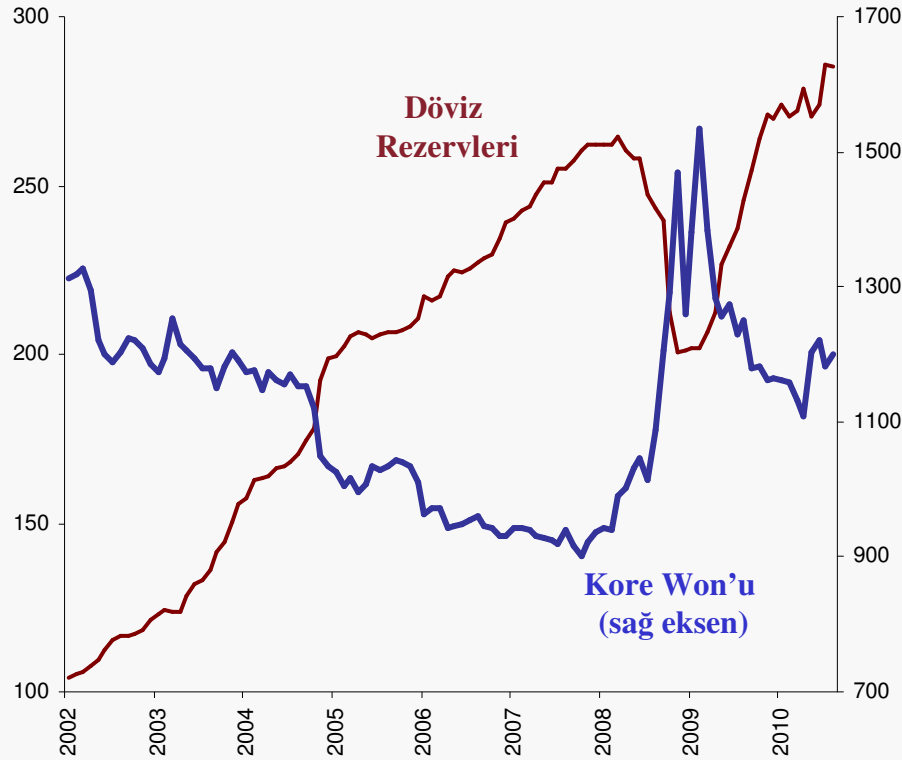
Kaynak: TCMB

Döviz Alım Müdahaleleri – Ülke Örnekleri

Benzer bir deneyim Güney Kore, Japonya ve İsviçre’de yaşanmıştır.

Güney Kore

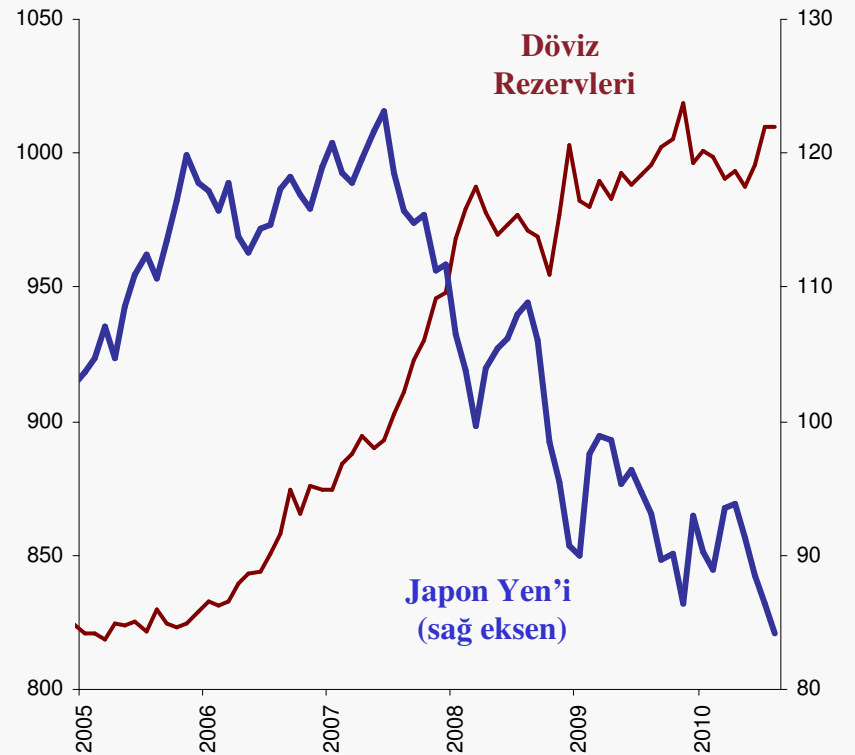
(1 ABD Doları karşılığı yerel para birimi değeri,
Ocak 2002 – Eylül 2010)

Kaynak: Bloomberg, TCMB

Japonya

(1 ABD Doları karşılığı yerel para birimi değeri,
Ocak 2005 – Eylül 2010)

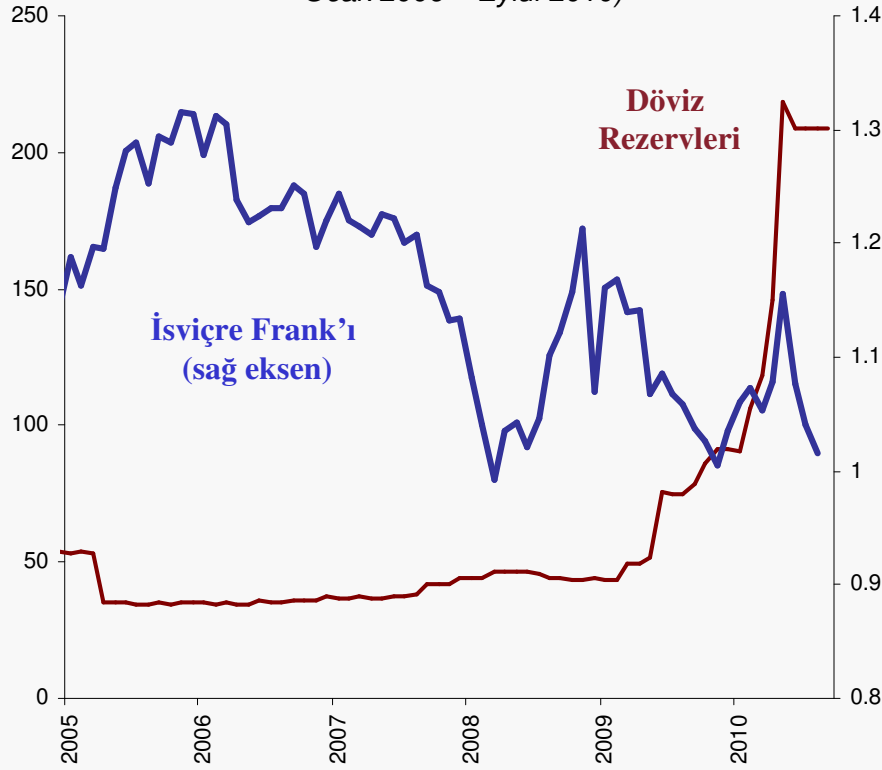

Kaynak: Bloomberg, TCMB

Döviz Alım Müdahaleleri – Ülke Örnekleri

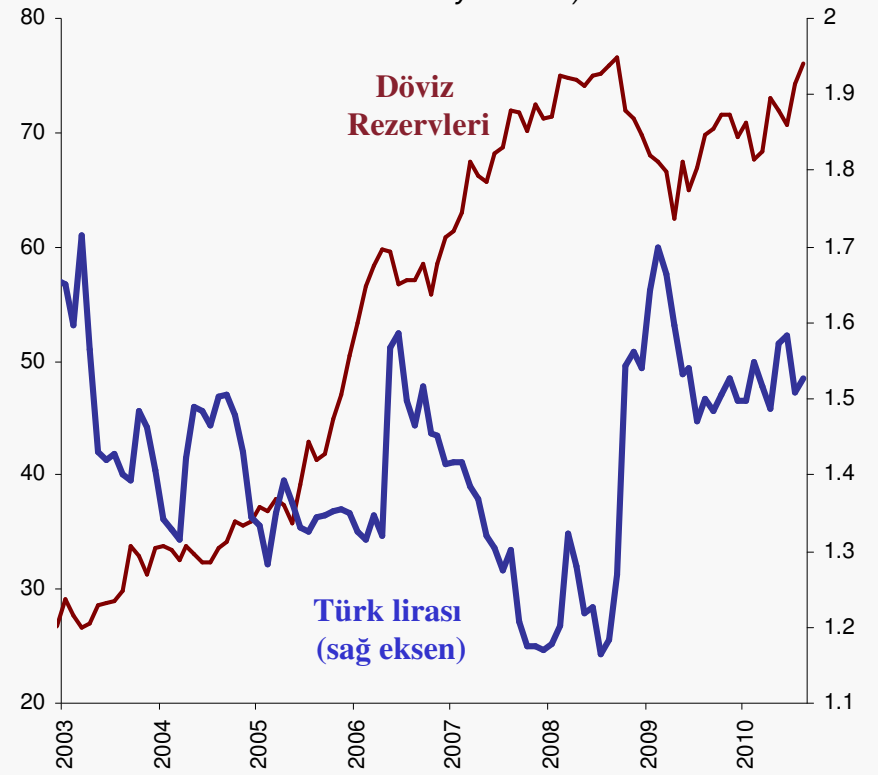
İsviçre

(1 ABD Doları karşılığı yerel para birimi değeri,
Ocak 2006 – Eylül 2010)

Türkiye

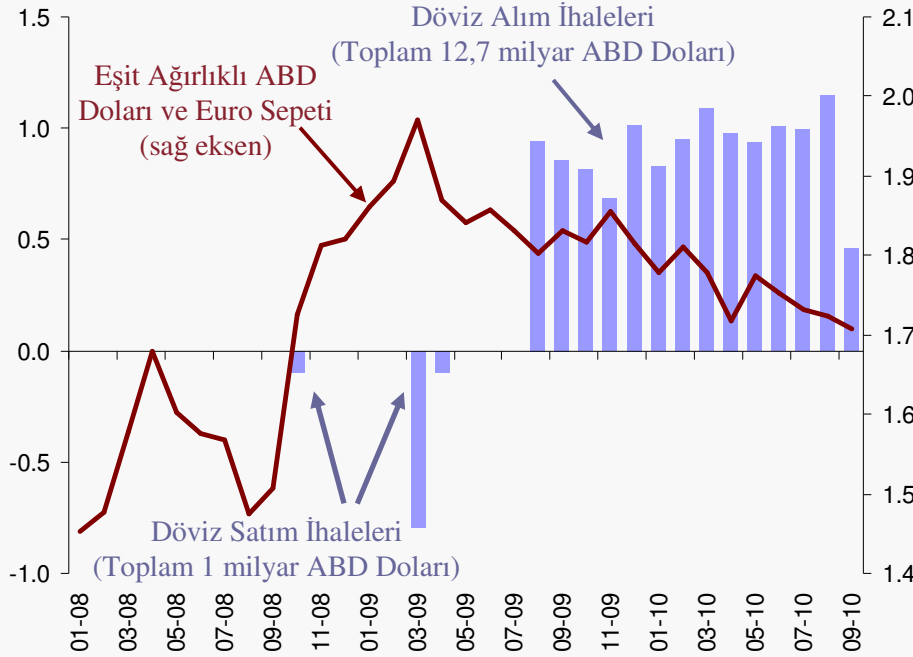
(1 ABD Doları karşılığı yerel para birimi değeri,
Ocak 2003 – Eylül 2010)

Türkiye’de Döviz Alım ve Satım İhaleleri

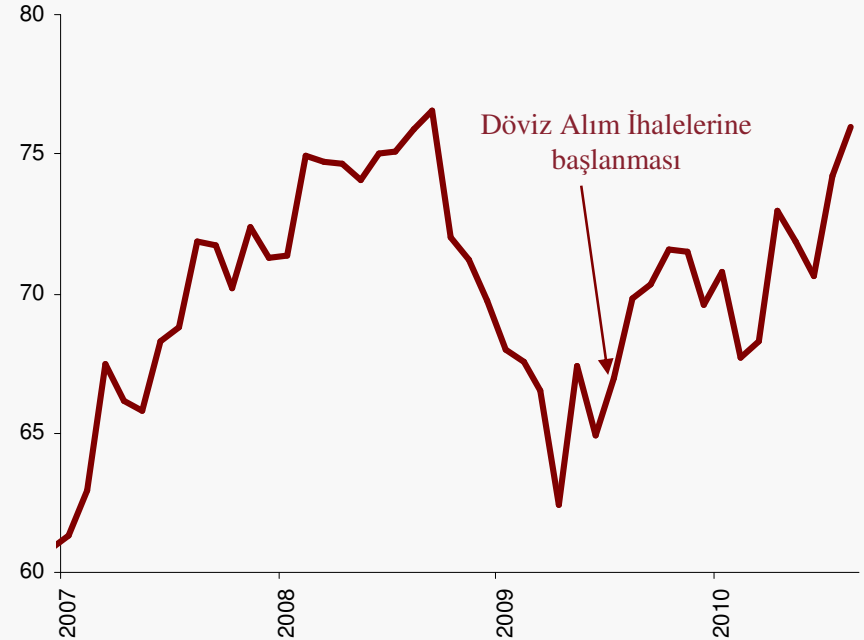
TCMB, finansal istikrarın korunması hedefine paralel olarak döviz kurlarında aşırı oynaklık yaşandığı dönemlerde döviz satımı ihaleleri düzenlerken, döviz likiditesinin yüksek olduğu dönemlerde döviz alım ihaleleri gerçekleştirmiştir. Nitekim Mart-Nisan 2009 döneminde 0.9 milyar ABD doları döviz satılmış, Ağustos 2009 tarihinden bu yana 12,7 milyar ABD doları döviz alınmıştır.

TL Karşılığı Döviz Alım ve Satım İhaleleri ve Döviz Sepeti (Ocak 2008 – Eylül 2010*)

*15 Eylül 2010 itibarıyla
Kaynak: TCMB

Merkez Bankası Döviz Rezervleri (milyar ABD doları, Ocak 2003 – Eylül 2010)

Kaynak: Bloomberg, TCMB

Türkiye’de Faizler Yüksek mi?

Gelişmekte olan ülkeler ile kıyaslandığında ülkemizde reel faizlerin oldukça düşük bir seviyededir.

Gelişmekte Olan Ülkelerde Enflasyon ve Kısa Vadeli Faiz Oranları (Eylül 2010, yüzde)

	Politika Faiz Oranları	2010 Enflasyon Beklentileri	Reel Politika Faiz Oranları
Tayland	1.75	3.50	-1.69
Şili	2.00	3.50	-1.45
Çek C.	0.75	1.50	-0.74
Kore	2.25	2.80	-0.54
Türkiye	7.00	7.50	-0.47
Filipinler	4.00	4.00	0.00
Meksika	4.50	4.30	0.19
Macaristan	5.25	4.70	0.53
Malezya	2.75	2.00	0.74
Polonya	3.50	2.50	0.98
G.Afrika	6.00	4.75	1.19
Çin	5.31	3.00	2.24
Brezilya	10.25	5.10	4.90

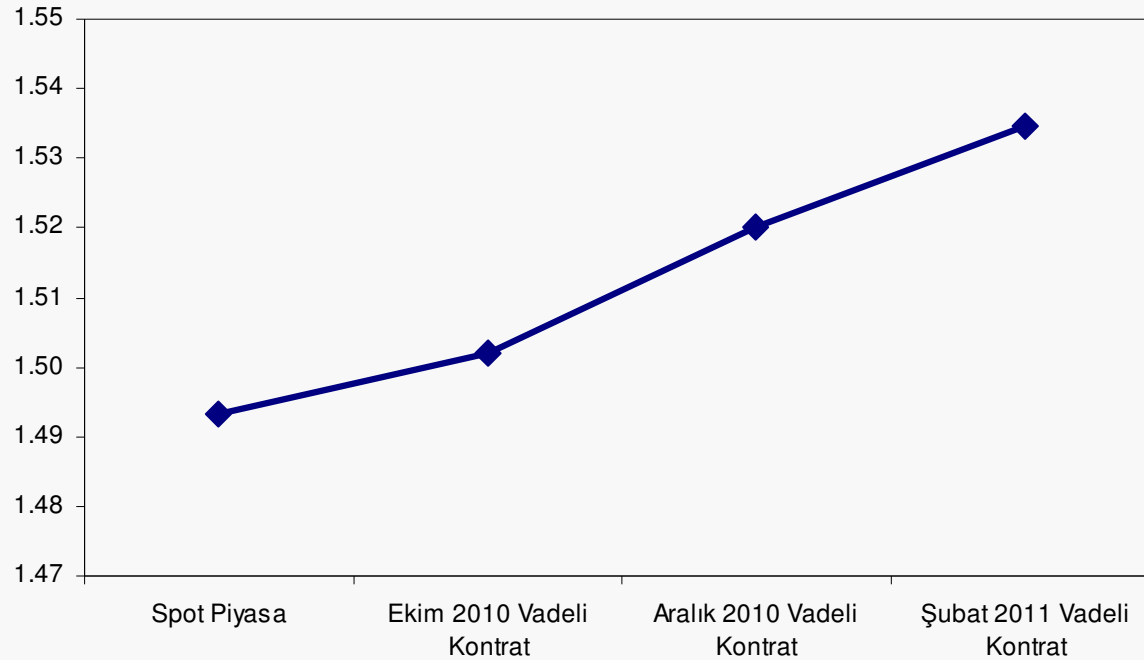
Negatif Reel Faize Sahip Ekonomiler

Kaynak: Bloomberg, TCMB

Kur Riskine Karşı Vadeli İşlemler Piyasası

Üreticilerimizin yatırım, üretim ve istihdam kararlarını alırken herhangi bir ülkenin kur düzeyinin gelecekte izleyeceği seyir konusunda tek yönlü varsayımlarda bulunarak karar almamaları ve risk yönetim araçlarına başvurmaları şarttır. Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası'nı kullanarak döviz pozisyonları ve riskleri daha profesyonel bir şekilde yönetilebilmektedir.

Türk Lirası-ABD Doları Spot ve Vadeli İşlem Fiyatları
(15 Eylül 2010 itibarıyla)

Kaynak: VOB, TCMB

Genel Deęerlendirme

- Son dönemde açıklanan veriler, iktisadi faaliyetin yılın ikinci çeyreğinde güçlü büyümenin ardından daha ılımlı bir toparlanma eğilimine girdiğini göstermektedir.
- Dış talebe ilişkin belirsizlikler önemini korurken iç talep görece olarak istikrarlı bir görünüm sergilemektedir. Bu çerçevede, kapasite kullanımının kriz öncesi seviyelere ulaşmasının zaman alacağı tahmin edilmektedir.
- İstihdam koşullarındaki iyileşme devam etmekle beraber işsizlik oranları halen yüksek seviyelerde bulunmaktadır.

Genel Deęerlendirme

- Enflasyonun kısa vadede geçici bir artış gösterdikten sonra yılın son çeyreğinden itibaren tekrar düşüş eğilimine gireceği beklenmektedir.
- Bu gelişmeler doğrultusunda Merkez Bankası, politika faiz oranlarının bir süre daha mevcut düzeylerde tutulacağı ve uzun süre düşük düzeylerde seyredeceği bir politika duruşunu esas almaktadır.
- 16 Eylül tarihinde Merkez Bankası “Para Politikası Çıkış Stratejisi” kapsamında teknik faiz ayarlaması sürecinin ikinci adımını atarak borçlanma ve borç verme faiz oranlarını 25 baz puan indirmiştir.
- Bu karar para piyasalarının daha etkin çalışmasını amaçlamakta, para politikası duruşunda bir gevşeme anlamına gelmemektedir. Politika faizi yüzde 7 oranında sabit tutulmuştur.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI

Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odası Sunumu

Durmuş YILMAZ
Başkan

20 Eylül 2010